Annus IX - Vol. IX Die 26 Martii 1917 Num. 4

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

SACRUM CONSISTORIUM

I

Die 22 martii 1917 in palatio apostolico Vaticano habitum est Consistorium secretum, cuius Acta ex ordine referuntur:

I. – ALLOCUTIO SS. D. N. BENEDICTI PP. XV

VENERABILES FRATRES

Amplissimum Collegium vestrum ad Nos idcirco in hodiernum diem convocavimus, ut novos viduatis ecclesiis episcopos destinemus. Cui quidem rei etsi poterat extra hunc Ordinem provideri, tamen eum morem, qui fuit olim, tractandi causas huiusmodi in sacro Consistorio, revocare libuit, eo vel magis quia ex episcopalibus Sedibus quae vacant, una est, Veliterna scilicet, cui omnino est in hac dignitate loci consulendum. Verum antequam aggrediamur ad id quod est propositum, occasione utimur ut alia de re sane gravi vos alloquamur.

Nostis, Venerabiles Fratres, Decessorem Nostrum inclytae memoriae Pium X quum « *Ordinatio Romanae Curiae a Sixto V potissimum constituta* » decursu temporis multis partibus de-

mutata esset adeo « *ut singularum (Congregationum et Officiorum) iurisdictio, seu competentia non omnibus perspicua nec bene divisa evasisset* » Constitutione *Sapienti consilio* III Kal. Iul. MCMVIII decrevisse ut eadem ordinatio « *modo apto et omnibus perspicuo* » renovaretur.

Iam vero in meditanda et praeparanda Constitutionis huius confectione illud quoque est cogitatum de sacris Indicis et S. Officii Congregationibus coniungendis. Atque id in animo fuisse sollerti Pontifici, non solum patet ex iis quae tum acta sunt, sed etiam ex testimoniis clarorum virorum qui partem aliquam in iisdem agendis habuerunt. Par enim et consentaneum videbatur, ne dicamus necessarium, cuius Congregationis summum ministerium esset *tutandi doctrinam fidei et morum*, eidem incumbere munus vigilandi editioni librorum aliorumque scriptorum (quae quidem quum expeditissima via sit divulgandi hominum cogitata, mirum quantum valet in utramque partem, id est sive ad excolendos animos, sive ad corrumpendos); quin immo memoratae S. Congregationi munus eiusmodi, tamquam praecipuum et proprium et peculiare esse demandandum: eo etiam ut praecaverentur de competentia inter easdem Congregationes controversiae; quae quidem, ut diximus, non postrema erat causa, cur nova ordinatio Curiae suscepta esset. Huc accedebat quod S. Officii Congregatio, quoties necessarium vel utile iudicaverat, toties de libris ceterisque scriptis censuram exercere consueverat: id quod non parvo erat momento ad duarum Congregationum coniunctionem peragendam vel potius restituendam; nam ab initio unum idemque fuerant, dumtaxat consequenti tempore opportunum visum est eas separari.

Verumtamen, quia nonnulla erant quae dehortabantur ne in praesens copularentur iterum, placuit Decessori rem interim praetermittere, efficere tum quae poterant, cetera quae sibi proposuerat, relinquere Successoribus emendanda, si ita vellent, cum tempora paterentur.

Nunc vero, remotis iis quae obstabant, Nos, plane cum Decessore Nostro consentientes, adhibitis in consilium iis ipsis egre-

giis viris qui eidem Decessori in hoc navarunt operam, antequam novus promulgetur Codex, atque ut in ipso nihil hac quoque ex parte desideretur, munus damnandi prave scripta S. Congregationi Sancti Officii attribuere decrevimus, ut eius proprium ac peculiare sit, quale usque adhuc fuit S. Congregationis Indicis quae hoc ipso iam esse desinet.

Ne autem ex hac accessione muneris S. Officium nimis multis negotiis gravetur, placet constituere ut quicquid ad Indulgentias pertinet, omne posthac Poenitentiariae Apostolicae attributum sit; cuius quidem erit usitato sibi more de iis omnibus iudicare quae spectant ad « *usum et concessiones Indulgentiarum, salvo iure S. Officii videndi ea quae doctrinam dogmaticam circa novas orationes et devotiones respiciunt* ». Id quod ipsa suadet affinitas rerum de quibus, ut propriis, agit Poenitentiaria Apostolica.

His mutationibus videmur perfectam reddere, quatenus humanae res possunt, Ordinationem Romanae Curiae, simulque praeclarum Decessoris consilium plene ad effectum adducere.

Iam ad cooptationem Episcoporum veniamus.

II. - OPTIO AD ECCLESIAM SUBURBICARIAM VELITERNENSEM

SSm̃us Dn̄us Noster praefecit suburbicariae ecclesiae Veliternensi Em̃um et Revm̃um Dn̄um Card. Basilium Pompilj, vicarium generalem S. S., ad quam optavit, dimisso titulo presbyterali S. Mariae de Aracaeli.

III. - PROVISIO ECCLESIARUM

Post haec SSm̃us Dominus Noster has, quae sequuntur, ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

Metropolitanae ecclesiae Vercellensi praefecit R. P. D. Ioannem Gamberoni, hactenus episcopum Clavarensem.

Titulari archiepiscopali ecclesiae Gangrensi, R. P. D. Petrum Armengaudium Valenzuela, hactenus episcopum S. Caroli Ancudiae (Chili).

Cathedrali ecclesiae Andriensi, R. P. D. Eugenium Tosi, hactenus episcopum Squillacensem.

Cathedrali ecclesiae Clavarensi, R. P. D. Natalem Serafino, hactenus episcopum Bugellensem.

Cathedrali ecclesiae Bugellensi, R. P. D. Ioannem Garigliano, hactenus episc. tit. Eucarpiensem et Administratorem Apostolicum ecclesiae Aquilanae.

Cathedralibus ecclesiis Clusinae et Pientinae, R. D. Iosephum Conti, protonotarium apostolicum *ad instar participantium,* vicarium generalem ecclesiae Fesulanae.

Cathedrali ecclesiae Tiburtinae, R. D. Aloisium Scarano, protonotarium apostolicum *ad instar participantium,* vicarium generalem ecclesiae Triventinae.

Cathedrali ecclesiae Pisaurensi, R. D. Bonaventuram Porta, dioecesis Adriensis, praelatum domesticum S. S., vicarium generalem Tifernatensem.

Cathedrali ecclesiae Eugubinae, R. D. Carolum Taccetti, parochum S. Petri in *Bossolo,* canonicum Metropolitanae Florentinae et vicarium generalem eiusdem archidioecesis.

Cathedrali ecclesiae Boianensi, R. D. Albertum Romita, archipresbyterum civitatis *Modugno,* archidioecesis Barensis.

Cathedrali ecclesiae Montereyensi Angelorum, R. P. D. Petrum Iacobum Muldoon, hactenus episcopum Rockfordiensem.

Cathedrali ecclesiae Victoriensi, R. P. D. Leopoldum Eijo y Garay, hactenus episcopum Tudensem.

Cathedrali ecclesiae Gratianopolitanae, R. D. Alexandrum Caillot, vicarium generalem Molinensem.

Cathedrali ecclesiae Atrebatensi, R. D. Eugenium Julien, archipresbyterum parochum ecclesiae B. M. V. in civitate vulgo *Havre,* archidioecesis Rothomagensis.

Cathedrali ecclesiae Gandavensi, R. D. Aemilium Seghers, eiusdem dioecesis, canonicum ad honorem Cathedralis, parochum ecclesiae S. Ioannis Baptistae, decanum Gandavensem *extra muros.*

Titulari episcopali ecclesiae Lyddensi, R. D. Bernardum Ward, praelatum domesticum S. S., canonicum Metropolitanae Westmonasteriensis, electum in Administratorem Apostolicum dioecesis nuper erectae e dismembratione comitatus civilis « Essex » ab archid. Westmonasteriensi.

Titulari episcopali ecclesiae Titopolitanae, R. D. Petrum Verdier, vicarium generalem Ruthenensem, deputatum in Auxiliarem Rmi episcopi Ruthenensis.

Cathedrali ecclesiae Trincomaliensi in Indiis Orientalibus, R. P. Vedastum Robichez, S. I.

Titulari episcopali ecclesiae Paphiensi, R. P. Georgium de la Boninière de Beaumont, Congr. Spiritus Sancti, electum Coadiutorem cum futura successione R. P. D. Antonii Fabre, episcopi Reunionis seu S. Dionysii.

Titulari episcopali ecclesiae Ammaëderensi, R. P. Raphaëlem Crimont, S. I., electum Vicarium Apostolicum de Alaska.

Titulari episcopali ecclesiae Caloënsi R. P. Didacum Carbajal, Ordinis Eremitarum S. Augustini, electum Vicarium Apostolicum Hu-nan septentrionalis.

Insuper Beatissimus Pater alios etiam, iam renunciatos per Apostolicas sive sub plumbo sive sub annulo Piscatoris Litteras, Sacrorum Antistites publicavit, scilicet:

ARCHIEPISCOPOS:

Titularis archiepiscopalis ecclesiae Heracliensis, R D. Sebastianum Nicotra, referendarium Signaturae, protonotarium apostolicum *ad instar*, canonicum S. Mariae trans Tiberim, Nuntium Apostolicum in Republica Chilena.

Metropolitanae ecclesiae Algeriensis, R. D. Augustinum Leynaud, parochum loci *Sousse* in archidioecesi Carthaginiensi.

Metropolitanae ecclesiae Turritanae, R. P. D. Cletum Cassani, iam episcopum tit. Thaciamontanensem.

Titularis archiepiscopalis ecclesiae Ephesiensis, R. D. Laurentium Lauri, Substitutum Regentis Cancellariae Apost., canonicum Ss. Laurentii et Damasi de Urbe, Internuntium Apostolicum in Republica Peruviana.

Titularis archiepiscopalis ecclesiae Edessenae, R. P. D. Ioannem Marenco, iam episcopum Massensem, Delegatum Apostolicum apud Americam Centralem.

EPISCOPOS:

Titularis episcopalis ecclesiae Issensis, R. D. Abraham Aquilera, e Congr. Salesiana, Vicarium Apostolicum Magellanensem in Patagonia Chilena.

Cathedralis ecclesiae Chiensis, R. D. Nicolaum Chiarichiopoulo, alumnum Collegii Urbani de Propaganda Fide, canonicum Basilicae Cathedralis Constantinopolitanae.

Episcopalis ecclesiae S. Rosae de Osos, nuper erectae, R. P. D. Maximilianum Crespo, translatum ab Antioquiensi ecclesia.

Episcopalium ecclesiarum, nuper unitarum, Antioquiensis et Iericoënsis, R. P. D. Christophorum Toro, translatum ab ecclesia S. Marthae.

Cathedralis ecclesiae Bosanensis, R. P. Angelicum Zanetti, commissarium provincialem Ordinis Fratrum Minorum in Sardinia.

Titularis episcopalis ecclesiae Sidoniensis, R. D. Iosephum D'Alessio, parochum ecclesiae cathedralis Neapolitanae, deputatum in Auxiliarem Emi Cardinalis Archiepiscopi Neapolitani.

Titularis episcopalis ecclesiae Dauliensis, R. D. Aurelium Bacciarini, Superiorem Generalem Servorum Charitatis, electum in Administratorem Apostolicum ecclesiae Luganensis.

Cathedralis ecclesiae Premisliensis, Sanochiensis et Samboriensis Ruthenorum, R. D. Iosaphat Iosephum Kocylowskyi, O. S. Basilii Magni, Doctorem S. Theologiae ac Philosophiae.

Cathedralis ecclesiae Constantinianae, R. D. Franciscum Bassière, parochum loci *Sidi-bel-Abbès* in dioecesi Oranensi.

Episcopalis titularis ecclesiae Hamathensis, R. P. Placidum Angelum Rey Lemos, definitorem generalem Ord. Fratrum Minorum, consultorem S. Congregationis Consistorialis, electum in Administratorem Apostolicum Giennensem.

Cathedralis ecclesiae Zamboangensis, R. D. Iacobum Mc Closkey, dioec. Philadelphiensis, iam vicarium generalem Iarensem.

Cathedralis ecclesiae Tuguegaraoanae, R. D. Iacobum Sancho, secretarium episcopalem dioecesis de Cáceres.

Cathedralis ecclesiae Sandhurstensis, R. D. Ioannem Mc Charty, vicarium generalem archidioecesis Melbournensis.

IV. - SACRI PALLII EXPOSTULATIO ET CONCESSIO.

Deinde Beatissimus Pater Sacrum Pallium expostulatum concessit metropolitanis ecclesiis: *Vercellensi, Turritanae, Algeriensi* et *Brisbanensi.*

MOTU PROPRIO

DE ATTRIBUENDA SANCTO OFFICIO CENSURA LIBRORUM ET POENITENTIARIAE APOSTOLICAE CONCESSIONE INDULGENTIARUM.

BENEDICTUS PP. XV

Alloquentes proxime in Consistorio Sacrum Cardinalium Collegium, ediximus consilium esse, ut ordinationem Romanae Curiae, praeclarum opus Decessoris Nostri fel. rec. Pii X, perficeremus in ea quoque parte, cui is ob quaedam rerum adiuncta supersedisset, id est Ss. Congregationes coniungendo Indicis et Sancti Officii. Inspecta enim natura utriusque Congregationis, quum censura librorum, quod esset munus unius, contineretur munere *tutandi doctrinam fidei et morum*, quod esset alterius, ex eis Congregationibus unum fieri omnino apparebat oportere, vel ad praecavendas de competentia controversias quae facile inter eas orirentur. Nunc igitur id exsequentes consilium, Motu Proprio haec constituimus et sancimus:

I. S. Congregatio Indicis iam nunc non erit.

II. Quod fuit usque adhuc proprium munus S. Congregationis Indicis, erit posthac Sancti Officii de libris ceterisque scriptis censuram facere.

III. Ad ministeria quae sunt apud S. Officium, accedat peculiaris Sectio de Indice; eique addicantur Officiales qui exstinctae Congregationi ministrabant. - Rationem autem eius Sectionis ordinandae S. Congregatio Sancti Officii definiet, Nobisque probandam proponet.

IV. Ne autem Sancti Officii negotiorum moles nimis hac accessione crescat, quidquid ad Indulgentias pertinet, omne iam esto Poenitentiariae Apostolicae: quae quidem pro suo instituto iudicabit de omnibus quae spectant ad *usum et concessiones Indulgentiarum, salvo iure S. Officii videndi ea quae doctrinam dogmaticam circa novas orationes et devotiones respiciunt.*

V. Sectio de Indulgentiis, quae est apud S. Officium, cum suis officialibus, ad Poenitentiariam Apostolicam transferatur: quam ipsam Sectionem Cardinalis Poenitentiarius Maior, Nobis consultis, ordinandam curabit.

Haec statuimus et praecipimus, contrariis quibuslibet, etiam speciali mentione dignis, non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXV martii MCMXVII, in festo Incarnationis Dominicae, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

EPISTOLAE

I

AD NOBILEM VIRUM LUDOVICUM D'HENDECOURT VICECOMITEM, SOCIETATIS VINCENTIANAE PRAESIDEM GENERALEM, GRATULANDI ET HORTANDI CAUSA.

Dilecte Fili, nobilis vir, salutem et apostolicam benedictionem. — Ex litteris quas tuo et tuorum sodalium nomine ad Nos de more dederas ut annum ineuntem Nobis faustum optares, id quidem intelleximus, quod pro explorato habebamus, immanis belli causa Vincentianam Societatem his duobus annis in Europa non multum profecisse. At cognovimus etiam, quod non sperabamus, in civitatibus a bello intactis, praesertim in America Superiore, eatenus esse progressam, ut non multo maiora ante bellum consueverit quotannis incrementa capere. Is est igitur rerum vestrarum cursus ut non tam doloris causam Nobis afferat quam voluptatis; maxime cum videamus quae detrimenta in belli sinu Societas acceperit, ea mirabili sociorum studio compensari. Ac vehementer sane illud Nos recreat de iis sodalibus vestris Gallis et Belgis, qui cum detinerentur apud hostem, alios captivos bene multos in Societatem Vincentianam adsciverint, cum iisque plures coetus seu *conferentias*, ut vos dicitis, confecerint, tum ut inter se ad recte sancteque vivendum adiuvarent, tum ut commilitonibus egentibus communiter subvenirent. Nec minus laudanda Nobis est eorum industria et sedulitas qui, ut expertes militiae, domi tot tantisque, quas bellum peperit, necessitatibus ac miseriis opitulando, Vincentiani instituti mirifice augent promerita. Quare facitis ipsi quidem pro humanae infirmitatis conscientia ut *servos* vos *inutiles* profiteamini, propterea quod, ne florentem Societatem vestram haec tanta calamitas ex aliqua parte affligeret, non potuistis prohibere. Sed Nobis, vestram agendi rationem considerantibus, servos appellare vos licet et *bonos* et *fideles*, atque etiam gratulari quod adversis temporibus fructus tamen laborum cepistis, Deo adiuvante, non mediocres. Itaque non demittendus difficultatibus animus, sed eo maiore alacritate est vobis perseverandum: si enim prope immensus nunc christianae caritati campus patet, vel amplior is videtur fore cum, positis armis, omnes erunt belli ruinae sarciendae. Quod autem petis, ut sodales ii quos memoravimus, a commilitonibus adscripti, legitimis, ut ceteri, pontificalis indulgentiae donis fruantur, id Nos libenter damus. Atque auspi-

cem divinorum munerum, et eandem peculiaris benevolentiae Nostrae testem, apostolicam benedictionem tibi, dilecte Fili, et sodalibus universis amantissime impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die III februarii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD PETRUM CARD. LA FONTAINE, PATRIARCHAM VENETIARUM, AC VENERABILES FRATRES EPISCOPOS VENETAE REGIONIS, COMMUNIBUS LITTERIS OCCASIONE ANNUI CONVENTUS REVERENTER DATIS, RESPONDENS.

Dilecte Fili Noster ac venerabiles Fratres, salutem et apostolicam benedictionem. - *Legislatricem caritatis* Ecclesiam venuste vos admodum verissimeque, in communi vestra epistola nuncupatis. Neque alia esse ac recte iudicantibus videri sancta haec civitas potest. Cum enim ab Eo nutriatur ac foveatur qui caritas est quique seipsum pro hominibus dedit redemptionem, ea ex caritate vivat necesse est et caritatem spiret non ex legibus tantum atque institutis, sed ex universa sua doctrina agendique ratione. At vero ea, ut nostis, est natura atque indoles caritatis, quam Ecclesia docet ac praecipit, ut eidem suum quasi subtrahat fundamentum qui in unoquoque homine divinam non consideret imaginem opusque divinum. Inde enim fit ut ex immensa hominum multitudine una coalescat familia, quae Deum habet patrem cuiusque membra idem fraternitatis amor etiam tunc devincit ac sociat cum cetera disiungunt. Sed proh dolor! pravarum semina doctrinarum, quas vos, scribendo, deploratis, uti erat consentaneum imo prope necessarium, eo ipso quo homines a Deo averterunt, hanc inter illos tulerunt uberem odiorum messem ut *gens contra gentem surrexerit et regnum adversus regnum*. Utinam hasce tantas belli huius calamitates ita ex veritate aestiment omnes, ut videant eaedem sint et quibus potissimum remediis humano generi liceat ex hoc, quo iamdiu laborat, malo convalescere.

Adsit optatis votisque Nostris dives in misericordia Deus, vobisque, dilecte Fili Noster ac venerabiles Fratres, tot inter adversa non una de causa moerentibus ac trepidis, opportuna conciliet solatia apostolica

benedictio, quam caelestium auspicem munerum Nostraeque testem benevolentiae, vobis omnibus, Clero ac populo in cuius salute curae evigilant cogitationesque vestrae, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XIV februarii MCMXVII, Pontificatus nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

III

AD R. D. PAULUM ALBERA, MAGISTRUM MAXIMUM SODALIUM SALESIANORUM: ACTA SEPTIMI CONVENTUS « COOPERATORUM » SANCTI PAULI IN BRASILIA LAUDANS, OPTIMA QUAEQUE SODALITATI SALESIANAE ADPRECATUR.

Dilecte Fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Perlibenter Nos, et quas dedisti ad Nos nuper litteras accepimus, tuae tuorumque erga Nos et hanc Apostolicam Sedem observantiae plenas, et adiuncta litteris acta septimi conventus, quem Salesiani *Cooperatores* Sancti Pauli in urbe Brasilianae Reipublicae pernobili haud ita pridem frequentissimi celebrarant. Quae quidem acta perlegentes, velut positam in conspectu videbamur vitam intueri industrem sane et actuosam universae sodalitatis vestrae. Haec, a parvis orta, uti fit, initiis, ita brevi, Deo adiuvante, aucta est operariorum numero, ut in dissitis etiam utriusque Americae plagis sede collocata, orbem terrarum cum veteri novum complexa sit feliciter. Atque hic, in tanto industriae spatio, mirum quantum adhuc utilitatis attulit Ecclesiae Catholicae constantia laborum, splendore virtutum. Vestra tamen laus est novisse tempora quid postulent, novisse quibus armis, horum data temporum natura, sit potissime dimicandum. Quemadmodum enim religionis atque adeo humanitatis inimici passim sese congregant et pessimo foedere iuncti conspirant ut Ecclesiam, si fieri possit, ipsam deleant, ita vos necesse omnino esse duxistis frequentes universi coetus congressiones Cooperatorum inire, communicare consilia, consociare vires, arma armis opponere. Quo factum est ut, ope divina freti, fructus colligeretis uberrimos. Res autem maximi profecto momenti, ut in superioribus, ita in hoc septimo brasiliano conventu, fuisse videmus ad deliberandum propositas. Quid enim opportunius, quid utilius quam aut de iuventute quotidie magis iuvanda, novisque praesidiis firmanda decernere, aut de maiore ad sacri ordinis

alumnorum institutionem studio adhibendo, aut de sacris expeditionibus ad barbaros promovendis, aut de librorum, qui vera explicent, falsa diluant, amorem religionis excitent, maiore paranda copia fusiusque disseminanda, aut de tuendis studiosius emigrantibus e patria, ne, ab hostibus Ecclesiae catholicae circumventi, aliquid in fide detrimenti capiant? quid hisce aliisque rebus, de quibus in eo conventu consultum est, his quibus vivimus temporibus, putemus magis consentaneum? Quare tibi, dilecte Fili, tuisque cooperatoribus et universae cui praees sodalitati felicem huius septimae congressionis exitum vehementer gratulamur. Eadem enim Nos, qua decessores Nostri, benevolentia, Venerabilis Ioannis Bosco instituta complectimur: quae, ut Iesu Christi Vicario deditissima, valde cupimus novis in dies et florere alumnis, et cooperatoribus augeri, ita ut possint, Mariae Auxiliatricis ope, necessitatibus temporum uberiore usque cum fructu mederi.

Auspicem vero divinorum munerum ac testem peculiaris benevolentiae Nostrae, tibi, dilecte Fili, et universis et singulis tuae curae concreditis, apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die I martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

IV

AD R. P. IOSEPHUM HISS, SACERDOTEM, SOCIETATIS MARIAE PRAEPOSITUM GENERALEM, EXEUNTE ANNO CENTESIMO A SOCIETATE CONDITA.

Dilecte Fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Anno iam exeunte centesimo, postquam ista, cui praees, Societas Mariae instituta est, decet vos quidem et omnes qui Galliam vere diligunt, sancto efferri gaudio, respicientes quibus ortum initiis quae usque adhuc incrementa Institutum vestrum acceperit. Simul autem non modo decet, sed oportet etiam animadvertere quemadmodum hoc intervallo rem christianam, maxime istic, afflictam et prope perditam, providentis Dei benignitas relevaverit, et quam partem in ea relevanda magnus et singularis vir, qui Societatem vestram condidit, habuerit. - Post illa, proxima origini, tria saecula, in quibus christianorum sanguine orbis terrarum redundavit, numquam tanto in discrimine dici potest fuisse Ecclesiam, in quanto

sub finem saeculi decimi octavi esse coeperit. Etenim, insanientis Philosophiae opera, ab haeresi Novatorum et perduellione profectae, vulgo infatuatis mentibus, erupit summa illa rerum conversio, eo pertinens scilicet ut non solum in Gallia, sed paullatim per gentes omnes christiana societatis fundamenta convelleret. Nam, Ecclesiae auctoritate publice reiecta, cum desitum esset iuris, officii atque ordinis in civitate custodem ac vindicem haberi Religionem, iam placuit a populo, non a Deo, potestatem oriri; homines inter se, ut natura, ita iure pares omnes esse; quod cuique libuisset, id licere, nisi quae lex prohiberet; nihil habere vim legis, quod non multitudo iussisset; libertates maxime sentiendi de religione, vel vulgandi quidquid quisque voluisset, nullis contineri finibus, dum noceret nemini. Haec fere sunt quibus, tamquam principiis, ex eo tempore civitatum disciplina nititur: eadem vero quam perniciosa humanae societati possint esse, ubi iis caecae cupiditates ac partium studia multitudinem armaverint, numquam apparuit clarius, quam quum primitus declarata sunt. Ergo, ut dominatum plebs occupavit, cuius adversus ceteros ordines invidia inveteráverat, capitale esse coepit optimo cuique aliter vivere aut etiam cogitare ac facinorosissimis hominibus probaretur; nihil tam sanctum tamque augustum quod non, libertatis iustitiaeque nomine, effrenata licentia violaret; plena omnia caedis et ruinarum ad internecionem usque vastitatemque Galliae christianae, praesertim ex quo per summam temeritatem ac dementiam, supremi Numinis cultu sublato, Rationi, tamquam Deo, impurissimis caeremoniis litatum est. Non sane in hac rerum perturbatione, utpote quae violenta nimis et immanis esset, diu est perseveratum; nec poterat. Itaque civilibus rebus, secundum nova iura compositis, brevi factum est, ut divinus cultus, sine quo nulla unquam consistet civitas, restitueretur. Sed, quo stabilior firmiorque restitutio esset publici ordinis, altius intrandum erat tamquam in viscera populi, et ubique christiana vitae instituta instauranda; cumque futurum iam non esset, ut publici regiminis antiqua forma revivisceret, danda erat opera ut sensim christiani spiritus in novam civitatis constitutionem penetrarent. Atque hic mirari licet misericordem Dei providentiam, qui, cum Galliam sivisset, veteris gloriae adeo immemorem evadere, ut christianae sapientiae hereditatem, cum sua ipsius pernicie et cum pessimo aliorum exemplo, repudiaret, ex ipso Galliae gremio filios excitarit, animis et virtutibus praestantes, qui matris detrimenta, vel accepta vel importata, sarcire niterentur. - Numerandus est inter eos, et quidem non postremo loco, parens et legifer vester, Gulielmus Iosephus Chaminade. Iam in medio illo motu temporum, quando sacerdotibus qui civilem Cleri constitu-

tionem reiecissent, extrema parabantur, et luebatur capite quidquid religiosi ritus actum esset, quam hic eluxit et officii constantia et studio divinae gloriae et amore animarum. Quoties pro salute fratrum vitae periculum adiit, alio atque alio celatus habitu, circumiens vicatim Burdigalensem urbem, ut secreto vel sacra morientibus ministraret, vel rudes fidei praeceptis instrueret, vel nutantes in officio confirmaret. Incredibile est quemadmodum, conquisitus ad necem, vestigatores suos semper effugerit, saepe etiam dissimulando fefellerit: nimirum Deo vivens, nequaquam sibi, eius tantum spiritu ducebatur. Quare, quum bonorum opinione floreret, apud improbos autem odio crevisset, paullisper, tranquillatis rebus, laetabilem tot laborum fructum cepit, complures in sacerdotio collegas, qui animi infirmitate defecerant, Ecclesiae reconciliando; rursus autem turbata republica, vertere solum coactus, non sine Dei nutu, Caesaraugustam exsulatum abiit. Ibi pernobilem Dominae Nostrae invisens aedem, divinae misericordiae consilium intelligit de revocanda ad Iesum per Mariam patria sua: ac non dubie sentiens praecipuam quamdam apostolatus huius partem sibi destinari, ibidem ad pedes imaginis augustae meditando atque orando, diligenter se ei tanto muneri accinxit. Neque enim inani ornatur Maria praeconio quum Regina appellatur Apostolorum; sed, ut Apostolis, Ecclesiae nascentis educatoribus, materna ope et hortatione adfuit, ita omnibus apostolici muneris heredibus, qui Ecclesiae iam adultae aut emolumenta parare aut detrimenta resarcire studeant, perpetuo adesse dicenda est.

Ut igitur agendi maturitas venit, visus est hic mirabili prudentia studioque pari complecti omnia quae ad temporum sanationem requirerentur. Principio, quum comperisset recenti procella oblitteratas vulgo notiones rerum quae supra naturae ordinem essent, non, ut alii consueverunt, ingenio temporum servire decrevit, inanem quamdam religiositatem, specie tenus christianam, praedicando, verum ad perfectionem vitae de caelo allatam, in qua vis et ratio christianae sapientiae consistit, excitari omnes vidit oportere. Ad omnes enim illud spectat Iesu Domini: *Estote perfecti, sicut et Pater vester caelestis perfectus est.* Quumque pro explorato haberet magnum in professione vitae religiosae inesse momentum ad communes mores vel exemplo vel opera vel etiam precum suffragio corrigendos, cerneret autem professionem eiusmodi, qualis esset a maioribus tradita, legibus vetari, homo industrius et experiens, quoddam excogitavit sodalitatis genus, cuius qui essent participes, cum evangelicorum consiliorum summam communiter vivendo ipsi servarent, tum ceteros ad Christum et colendum et sequendum adducerent.

Non enim, pro suo caritatis ardore, satis habebat efficere ut aliqui a vitiorum coeno intacti permanerent aut inde ad vitae integritatem emergerent; sed huc omni semper contentione spectavit, ut multitudines, quae a Christo Domino procul aberraverant, paenitentes tandem ad eius se reciperent sinum: et eam ob causam quot susceperat christianis virtutibus excolendos, totidem ad apostolatum sedulo conformabat.

Itaque illa nata est *Congregatio*, ut nominatur, Burdigalensis, quae mirifica Operum varietate non eam regionem tantum, sed plures etiam provincias ad christianos mores renovavit. E Congregatione autem, tamquam e seminario quodam renascentis Galliae catholicae, ut primum in eius gremio semina religiosae disciplinae, quae temporibus consentanea esset, maturescere visa sunt, exstitit, patrona et auspice Maria, sub ortum Filiarum, vestra Societas. Haec vero, quae institutorum Gulielmi Iosephi habetur facile princeps, si eius propria constitutio et natura spectetur, egregie sane probabilem ostendit viri prudentiam. Qui probe considerans, ex quo vetus civitatis temperatio concidisset, quam odiosum vulgo esset quidquid eius memoriam afferret et clericos praesertim quam haberet saeculum suspectos, ne animorum talis affectio conatus omnes debilitaret Societatis, eam sic coagmentavit ut non solis clericis constaret, sed laicis quoque et iis ex quolibet civitatis loco delectis, quin immo laici, salvo utique honore dignitati sacri ordinis debito, eodem prorsus iure, ac clerici, religiosi sodales haberentur. Res igitur successit, Deo adiuvante, felicissime. Nam eo pacto constituta Societas ut, quum intrinsecus sodales fraternae caritatis vinculis conglobaret, tum extrinsecus singulorum sodalium operam ad cives omnes sine cuiusquam offensione porrigeret, mirum quantum prodesse coepit populo ad christianos ubique et sensus et mores revocandos multiplici quidem via, sed potissime institutione iuventutis. Intercesserunt vero ad exercendum graviter optimum et patientissimum virum dolores domestici: qui, solidam patris vestri virtutem illustrantes, omne institutum eius divina quasi nota nobilitarunt. Etenim, maxime postquam is excessit e vivis, ista in primis Societas Mariae perpetuis incrementis ad hunc diem longe lateque diffusa est adeo, ut non difficulter possis divinae providentiae beneficium agnoscere.

Haec Nos tam laetabilia grato in Deum animo considerantes, Eum impense vobiscum obsecramus, ut omnia Gulielmi Iosephi Chaminade opera, in Ecclesiae sanctae exploratissimam utilitatem suscepta, pergat, ut fecit adhuc, sua gratia fovere et usque provehere in maius. - Atque ob eam causam, ut saecularis haec originum vestrarum commemoratio vobis tamquam novo auspicio sit ad bene merendum de Ecclesia,

ornetur ea volumus Pontificalis indulgentiae muneribus, quae vel uberiorem divinae benignitatis opem vobis concilient. Quare damus ut, qui Societatis Mariae templa aut sacella, ubi supplicatione in triduum aut alio sollemni sacro fausta rei memoria celebrabitur, inviserint, omnes - non solum sodales et alumni sed quicumque se vobiscum ad rem celebrandam consociaverint - *Plenariam* peccatorum suorum veniam, usi tatis conditionibus, lucrentur. Id ipsum concedimus religiosis Institutis, quae quidem ad fundanda legifer et parens vester plurimum contulit: id est tum Filiarum Mariae Immaculatae Agennensium et Auxitanarum, tum *Misericordiae,* ut dicitur, Burdigalensis; denique ceteris qui his variis religiosorum familiis consociati sunt. - Auspicem caelestium munerum ac testem paternae benevolentiae Nostrae, tibi, dilecte Fili, et omnibus quos modo memoravimus, apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die VII martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

V

AD R. D. ALBERTUM DIEN, ANTISTITEM URBANUM, MODERATOREM OPERIS APOSTOLICI SACRAE SUPELLECTILI EXTERIS MISSIONIBUS COMPARANDAE; CONSOCIATIONIS SOLLERTIAM PIETATEMQUE LAUDANS.

Dilecte Fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Opus a propagatione Fidei et paucos illius operarios et multam messem vix umquam contingit Nobis reputare animo, quin simul sua sponte mens provolet ad ea varii generis instituta, quibus idem utitur ad sibi comparanda necessaria subsidia. Est in his Sodalitas cui studiose, uti accepimus, praees, Nobisque, in hoc locatis apostolici muneris fastigio, quid optatius quam tibi ac sodalibus tuis gratulari parem pietati sollertiam vosque hortari omnes, sin minus ad constantiam, quae a vera virtute deesse nequit, ad diligentiam ita acuendam, ut eam metiamini crescentibus in dies magis sacrarum expeditionum necessitatibus? Cuiquam fortasse tempora in quibus versamur minus videantur hisce hortationibus accomodata. Sed de studio divinae gloriae ac proximorum salutis num quis censeat licere bonis quicquam remittere ob id caussae, quod

communium rerum sunt asperae vices? Imo, quidni hisce iisdem asperitatibus non ita utantur, ut vel ipsae in bonum cooperentur? Sic igitur te ac sodales tuos Nos hortamur, nihil ut velimus negligatis ex iis, quae consociationem vestram eiusque propositum possint commendare. Ad impetrandum momenta vobis non desunt ex hoc ipso proposito petita. Quo enim spectant curae vestrae nisi ut, quo fieri utilius potest, opem feratis Operi a propagatione Fidei, aeternaeque eorum saluti qui in tenebris adhuc sedent et in umbra mortis eo consulatis ipso, quo decori domus Dei sacrorumque Ecclesiae rituum splendori consulitis? Profecto non quae sua sunt quaerit caritas vestra, sed quae Iesu Christi, qui cum adeo nos dilexerit, ut seipsum pro nobis daret oblationem et hostiam, iure meritoque redamari a nobis vult non verbo neque lingua tantum, sed opere ac veritate.

Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae, apostolica sit benedictio, quam tibi, dilecte Fili, et omnibus sodalibus tuis peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XI martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

VI

AD R. D. IOANNEM FRANCISCUM NOLL, SACERDOTEM, CURIONEM ECCLESIAE SANCTAE MARIAE HUNTINGTONII, COMMENDANS CATHOLICAM EPHEMERIDEM « SUNDAY VISITOR ».

Dilecte Fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Catholicam ephemeridem *Sunday Visitor* in qua moderanda plures iam annos es totus, duo, prae ceteris sunt quae Nobis commendant: susceptum a te propositum vulgandi atque illustrandi catholicam doctrinam adeo, ut arctius eidem devincas catholicos et non catholicos lucreris, et praeclarum iudicium quod de eadem ephemeride fecisse accepimus cum Decessorem Nostrum f. r. Pium X, tum etiam alios auctoritate praestantes gravesque viros. Alterum enim te bonum praestat mysteriorum Dei dispensatorem: testatur alterum in persequendo proposito sancto te rectam tenere viam et ubere cum fructu adlaborare. Quidni igitur acceptis laudibus Nostra accedat commendatio? Quin etiam ita facere libet, ut currentem te, si quid est opus, incitemus, et apostolicam tibi imper-

tientes benedictionem, alacritatem tuam et eorum, quibus uteris adiutoribus, divinae permuniamus gratiae auxiliis.

Datum Romae apud S. Petrum, die XI martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

VII

AD R. P. D. AUGUSTINUM, EPISCOPUM TIT. CONSTANTIENSEM, ABBATEM GENERALEM CISTERCIENSIUM REFORMATORUM, EXEUNTE IAM SAECULO A CONDITO WESTMALLENSI MONASTERIO.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Cum Nostra caritas, tum etiam tua tuorumque sodalium virtus facit ut, properante ad exitum saeculo, ex quo Westmallense monasterium conditum est, de eventu qui ad vos privatim attinet, ita Nos quoque laetemur, ut ipsi vos vix laetari posse videamini vehementius. Neque id mirum. Si enim propagari late et apud Belgas et apud Batavos Ordinem Cistercensium vidimus; si tot virtutum praesidio tantoque comitatu etiam nunc catholicum nomen non honestari modo ab iis, sed firmari ac provehi exploratum est, hoc vel inde repetendum ducimus quod Westmallensis familia adeo inclaruit disciplina sancta, ut ad religiosam perfectionem et suos mirifice iuvaret et ceteros alliceret. Vobis igitur ac reliquis, cum ex Belgio tum ex Batavia Cistercensibus sodalibus, qui monasterii istius ita vobiscum initia recolent ac decora, ut eidem *quasi matri honorificatae* gratulentur, ita Nos animo adfuturos putatote gratu antes, ut simul ad id hortemur ex quo decora eadem parta maioribus vestris ac vobismetipsis sunt, nimirum ad eam precandi patiendique consuetudinem, quae disciplinae vestrae caput est et summa, quaeque, ut nostis, eo in primis spectat, ut animus ab omni liber perturbatione in Dei amore et intendat se in dies magis et ceteros excitet.

Auspex interea divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae, apostolica sit benedictio, quam tibi, venerabilis Frater, tuisque religiosis sodalibus peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XII martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

I

DE SACRAMENTO EXTREMAE UNCTIONIS IN CASU NECESSITATIS CONLATO

In plenario conventu Supremae Sacrae Congregationis Sancti Officii, habito feria IV, die 31 ianuarii 1917, proposito dubio: « An adminis-« strato Sacramento Extremae Unctionis in casu necessitatis unica « Unctione in fronte adhibita, per verba: *Per istam sanctam Unctio-« nem indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti. Amen* », cessante periculo, singulae Unctiones, ad tenorem Decreti diei 31 ianuarii 1907 supplendae, sub conditione adhibendae sint vel non? Emi ac Rmi Dñi Cardinales in rebus fidei et morum Inquisitores Generales, omnibus mature perpensis, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, respondendum decreverunt:

Negative ad 1am partem: *Affirmative* ad 2am.

Et sequenti feria V, die 1 februarii eiusdem anni, SSmus D. N. D. Benedictus divina providentia Pp. XV, in solita audientia R. P. D. Adsessori eiusdem Supremae Sacrae Congregationis impertita, Emorum Patrum resolutionem adprobavit et confirmavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex Aedibus S. Officii, die 9 martii 1917.

Aloisius Castellano, *S. R. et U. I. Notarius.*

II

(Sectio de Indulgentiis)

DECRETUM

CIRCA INDULGENTIAM « TOTIES QUOTIES » IN COMMEMORATIONE OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Huic Supremae Congregationi S. R. et U. Inquisitionis, ex parte R. P. D. Ioannis Bapt. Fallize, Episcopi tit. Elusan., Vicarii Apostolici Norvegiae, dubium exhibitum fuit: « Utrum decretum Supremae S. C. « S. Officii, d. d. 25 iulii 1914, respiciens Indulgentiam plenariam *toties* « *quoties*, lucrandam quotannis die 2 novembris, in favorem animarum « in Purgatorio degentium, ita intelligi debeat, ut eadem Indulgentia sit « perenniter affixa enunciato diei, an vero Commemorationi omnium « fidelium defunctorum, quae iuxta Rubricas contingat etiam alia die « celebrari? ».

Eminentissimi Domini Cardinales Inquisitores Generales, in consuetis comitiis, habitis feria IV, die 13 decembris anno 1916, responderunt: « *Negative* ad primam partem; *Affirmative* ad secundam ».

Quam resolutionem SSmus D. N. D. Benedictus divina providentia Pp. XV, in audientia Rmo P. Commissario Generali S. O. impertita feria V, die 14, iisdem mense et anno, benigne approbavit ac publici iuris fieri mandavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

R. Card. Merry del Val, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Fr. Dominicus Pasqualigo, O. P., *Commiss. Gen. S. O.*

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

SUBLACEN.

In praecedenti fasciculo, pag. 119, lin. 4ª, post verbum *Negative,* addantur verba « ad primam partem, *affirmative* ad secundam ».

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

NOMINATIO

Brevi apostolico nominatus est:

14 februarii 1917. — *Episcopus Sandhurstensis in Australia,* R. D. Ioannes Mc Charty, vicarius generalis archidioecesis Melbournensis.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

ANTUERPIEN. SEU MECHLINIEN.

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI SORORIS ANNAE A S. BARTHOLOMAEO, MONIALIS PROFESSAE ORDINIS CARMELITARUM EXCALCEATORUM.

SUPER DUBIO

An, stante approbatione virtutum et duorum miraculorum, Tuto *procedi possit ad solemnem eiusdem Ven. Servae Dei Beatificationem?*

A pretioso Servae Dei, sororis Annae a S. Bartholomaeo, obitu, qui Antuerpiae contigit anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, die septima mensis iunii, unus vix aut alter abierat annus, et apud Apostolicam Sedem causa ipsius Ancillae Dei suum iam sumpserat exordium, sicuti mos erat illius temporis.

Obtenta siquidem a felic. rec. Urbano Papa VIII, quam vocant, Signatura Commissionis, petitae mox impetrataeque sunt Remissoriales Litterae ad adornandum super *Fama in genere* apostolica auctoritate processum; eoque ad finem perducto Romamque delato de re instituta est quaestio, quae favorabili quum esset responso dirempta, deventum

subinde erat ad apostolicam inquisitionem super virtutibus et miraculis in specie, quum in medio actorum cursu causam subsistere necesse fuit.

In iuris namque disciplina, quae servata illuc usque fuerat, insignis quaedam magnique momenti facta erat mutatio; eamque idcirco exsecutioni mandari oportebat. Etsi enim inde ab Alexandri III Pontificis Maximi aetate, circa cultum publicum defunctis hominibus nomine Ecclesiae exhibendum, quaevis Episcopis aliisque locorum Ordinariis adempta fuerit potestas; atque hoc ipso Beatificatio quoque inter causas maiores adnumerata, uni Romano Pontifici privativo iure reservata permanserit, nihilominus, quo interea apte dilucideque dignosceretur quid esset, in quo publici et ecclesiastici cultus ratio consisteret, quidque publicum inter atque privatum cultum intercederet discriminis, multum sane insumptum est temporis, industriae ac laboris, donec anno millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, rec. me. Urbanus Papa VIII, non ita pridem edita, sua confirmans decreta, modum, quo nova lex actu perficeretur, invenit tandem descripsitque. Nam Praedecessorum suorum, nominatim Alexandri III et Innocentii III insistens vestigiis, statuit iterum validiusque decrevit, Servis Dei nondum beatificatis aut canonizatis publici et ecclesiastici cultus significationes nequaquam posse deferri; insimul tamen, quemadmodum par erat maximeque suadebat aequitas, consulto dataque opera cavit, si qui essent Dei Servi, quos aut centum ante annos, aut iustis aliis de causis Christifideles consuevissent publice honorare, possessione ista eosdem Dei Servos non esse exturbandos; utque hanc eorum peculiarem conditionem iuridicus suppeteret probandi modus, quosdam, ad instar propriae veraeque exceptionis, induxit casus, qui propterea *casus excepti* iure merito vocantur et sunt. Exinde causarum Servorum Dei duplex quum fuerit constitutus ordo; earum nimirum, quae per viam *extraordinariam*, seu per viam *cultus*, et earum, quae per viam *ordinariam*, seu per viam *non cultus* procedunt, huic alteri causarum generi omnino singulare obtigit, ut vix ad Sanctam Sedem deferantur ab eaque illis, ut inquiunt, apponatur manus, illico nefas sit ad ulteriora progredi, nisi prius Servis Dei, de quibus agitur, nullum praestitum fuisse praestarique publicum et ecclesiasticum cultum legitime constiterit; idque nedum in causis, quae introducendae postea forent, sed in iis etiam, quae eodem sub Urbano VIII initae paulo ante fuerant, aeque observari debere, iussum praeterea fuit.

Quibus omnibus in promptu est, quomodo factum sit, ut Servae Dei sororis Annae a S. Bartholomaeo quamvis tam mature penes Apo-

stolicam Sedem agitari coepta fuerit causa, attamen ob eam praesertim, quae interim supervenerat, novi iuris constitutionem, nonnisi post integrum et amplius saeculum, anno videlicet millesimo septingentesimo trigesimo quinto, Clemente XII Summo Pontifice, eiusdem venerabilis Ancillae Dei ostensae declarataeque fuerint heroicae virtutes. Hisce vero probatis, bis fere saeculare secutum est silentium; sed istud Sanctissimi Domini nostri Benedicti Papae XV abrupit oraculum; binas quippe, quae praesto iam erant sanationes quibusque causae lectissimae tandiu exspectatum imponi licuisset fastigium, vero proprioque prodigio esse adiudicandas Ipse Beatissimus Pater apostolica auctoritate Sua nuperrime sanxit decreto. Ita quod sibi primum proposuerant actores, quum, tribus propemodum abhinc saeculis, Urbanum VIII, Summum Pontificem, adiverunt supplices, hoc profecto fauste feliciterque assecutos tandem se esse laetantur; quandoquidem, cunctis recte riteque adimpletis, quae adimpleri opus erat, nihil aliud impedimento esse potest, quominus venerabili Ancillae Dei sorori Annae a S. Bartholomaeo Beatorum caelitum merito ac *tuto* decernantur honores.

In generalibus proinde sacrae huius Congregationis Comitiis, quae die decima tertia currentis huius mensis martii, coram Sanctissimo Domino nostro celebrata sunt, propositum per Reverendissimum Cardinalem Antonium Vico, causae Relatorem, Dubio: *An, stante approbatione virtutum et duorum miraculorum,* tuto *procedi possit ad solemnem venerabilis Servae Dei, sororis Annae a S. Bartholomaeo Beatificationem?* omnes, qui aderant, quum Reverendissimi Cardinales tum Patres Consultores, *tuto* fieri posse unanimi suffragio responderunt. Beatissimus vero Pater patefacere etsi non praetermiserit *solemnem diem expectare proximum, quo Beatorum nomen cultumque fidelissimae huic sanctae Theresiae comiti attribuere licebit; ob eamque rem pergrate* Sibi contingere *quod novam apud Deum deprecatricem, tam nobili auctam titulo et* Sibi *et christiano populo addere possit;* attamen, divinae sapientiae praesidium et lumen impensius exoraturus, decretoriam Sententiam Sibi adhuc differendam duxit.

Hodierna autem die Dominica Passionis, religiosissime litato eucharistico sacrificio, ad Vaticanas Aedes advocari voluit Reverendissimum Cardinalem Antonium Vico, episcopum Portuensem et S. Rufinae, sacrae rituum Congregationi Pro-Praefectum causaeque Relatorem, una cum R. P. Angelo Mariani, Fidei Promotore, meque insimul infrascripto Secretario, eisque adstantibus solemniter edixit: *Tuto procedi posse ad solemnem venerabilis Dei Servae sororis Annae a S. Bartholomaeo Beatificationem.*

Hoc Decretum in vulgus edi, in acta sacrae rituum Congregationis inseri litterasque apostolicas in forma Brevis de Beatificationis solemnibus, ubi primum licuerit, in Basilica Vaticana celebrandis expediri iussit, VIII Calendas apriles anno MCMXVII.

✠ A. CARD. VICO, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

II

ROMANA

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVI DEI IOSEPHI MARIAE PIGNATELLI, SACERDOTIS PROFESSI SOCIETATIS IESU.

SUPER DUBIO

An constet de virtutibus theologalibus fide, spe et caritate in Deum ac proximum; nec non de cardinalibus prudentia, iustitia, fortitudine ac temperantia earumque adnexis, in gradu heroico, in casu et ad effectum, de quo agitur?

Quo super heroicis virtutibus venerabilis Dei Famuli Iosephi Mariae Pignatelli, aliquot abhinc annos, instituta, facile atque expedite absolveretur quaestio, interfuit plurimi e tanto testium, qui auditi perpensique fuerant, numero, tamque copiosa iudicialium actorum mole nativam atque propriam eiusdem venerabilis Dei Famuli plenam in lucem in primis educere personam, eamdemque postmodum, omnibus suis partibus expletam, apte graphiceque veluti ante oculos constituere

Ita, quis quantusque hic extiterit Dei Servus, coram adspicere contemplarique gavisus est animus; quousque insuper exercitae ab eo progressae fuerint christianae virtutes, insimul demirari licuit atque etiam dimetiri, cunctis praesertim recto iudicio et aequa mente inspectis pensitatisque peculiaribus temporum, locorum ac personarum adiunctis, quibus in mediis fortunosam traducere vitam atque operari eidem obtigerat Dei Famulo. Eiusmodi namque adiuncta magnopere adversa,

acerba nimis atque aspera praefatum venerabilem Dei Servum nactum expertumque fuisse aerumnosae illius aetatis monumenta testantur.

Nihilominus, insigni praeditus ut erat animi comparatione, qua ad perfecte agendum assidue movebatur, vi fluctuum ac tempestatum vinci se frangique umquam passus non est. Quin imo, divina operante gratia, omnibus hisce impedimentis atque obstaculis, tamquam propitia sibi oblata occasione, ubertim prudenterque usus fruitusque ille fuit eo quidem consilio, ut magis magisque in virtutis semita proficeret in diem ad mortem usque, quae proinde annis plenum, meritis onustum atque virtutum ornamento fulgentem, heic in alma Urbe, illum promptum paratumque invenit, die decima quinta novembris anni millesimi octingentesimi decimi primi.

Equidem pro nova praeparatoria Congregatione, quae tamen de Sanctissimi Domini nostri Benedicti Papae XV venia, mense iulio superioris anni, habita est, propositae iam erant praescriptaeque normae, quibus in praenobilis causae huius prosequenda defensione duci se regique deberent actores. Qui sane, uti erant moniti, toti in eo fuerunt, ut quod unice est totius rei caput naviter studioseque inquirerent prius, factorumque subinde segete praeclara admodum atque opima firmiter innixi, plenam uberemque conficerent demonstrationem, qua vir prudens suique iudicii homo ad assentiendum ferme cogeretur, quavis ex eiusdem animo depulsa dubitatione.

Id maxime in generali Congregatione patuit, quae, die decima tertia huius ad exitum properantis mensis martii, coram Sanctissimo Domino nostro coacta fuit. In qua siquidem propositum quum fuisset per Reverendissimum Cardinalem Antonium Vico, causae Relatorem, sequens ad discutiendum Dubium: *An constet de virtutibus theologalibus fide, spe et caritate in Deum ac proximum; nec non de cardinalibus prudentia, iustitia, fortitudine ac temperantia earumque adnexis venerabilis Dei Famuli Iosephi Mariae Pignatelli, in gradu heroico, in casu et ad effectum de quo agitur?* tam Reverendissimi Cardinales quam Patres Consultores suam quisque ex ordine aperuere sententiam. Quorum omnium Beatissimus Pater agnitis exceptisque suffragiis, Coetum dimisit auspicatissimis hisce verbis: « Vehementer delectamur quod tam multum operae ac studii « adhibitum sit illustrandis virtutibus gestisque viri praestantissimi, cum « quo tot cives, tot Instituta, totque nationes necessitudine summa devin- « ciuntur. Scilicet, in primis patriciorum genus, unde ortum ille habuit; « plebeium deinde, in quo instituendo sedulam curam insumpsit; Societas « Iesu, cuius utilitati inter laeta ac tristia prospicere non destitit, atque « Ecclesia Christi universa cui diligens administer inserviit: Hispaniarum

« etiam populi, quorum in sinu natus est et ingenue educatus, nec non « Itali, quorum terras peragravit animosque sanctimonia et splendore « vitae illustravit; Romaque prae ceteris, in qua latissime apostolatus « eius manavit et ubi sanctissimo fine quievit. Fuit quidem Venerabilis « Ioseph Mariae Pignatelli indesinenti motu agitata vita; ita tamen ut « semper et ubique studio divinae gloriae animarumque servandarum « ducta esse videretur. Nec decipi arbitramur eum qui divino consilio « praestitutum fuisse putet, ut inclitus Dei Servus aetate hac nostra « super candelabro collocaretur, qua et clerici, et sacerdotes et religiosi « sodales, tam ingenti numero, e consentaneo atque ordinatissimo vitae « genere seminarii, presbyterii, monasterii abrepti pelluntur; ex omni « denique ordine quamplurimi in rerum publicarum motus iactantur: « eo nimirum divino consilio ut, Venerabilis exemplo, cuius - etiam longe « a sacrae conversationis septis in ipsisque saeculi periculis - vita fuit « virtutum omnium lumine illustris, addiscant omnes semper et ubique « eam morum custodiendam esse integritatem, quae sua cuique voca- « tione praescribitur, licet cotidiano familiae, seminarii, claustri desierit « fulciri praesidio ». Quoniam vero gravissima agebatur res, idem Sanctissimus Dominus noster supremum iudicium suum de more prorogandum censuit, cunctosque, qui aderant, interim est adhortatus secum velint clementissimum Deum enixe deprecari, ut tum votis Suis tum Ecclesiae populorumque necessitatibus propitius adspiret atque opituletur.

Hodierna autem die Dominica Passionis Beatissimus Pater, sacris piissime operatus, ad Vaticanas Aedes arcessiri iussit Reverendissimum Cardinalem Antonium Vico, episcopum Portuensem et S. Rufinae, sacrae rituum Congregationi Pro-Praefectum causaeque Relatorem, una cum R. P. Angelo Mariani, Fidei Promotore, meque insimul infrascripto Secretario, eisque adstantibus, solemniter pronuntiavit: *Constare de virtutibus theologalibus fide, spe et caritate in Deum ac proximum; nec non de cardinalibus prudentia, iustitia, fortitudine ac temperantia earumque adnexis venerabilis Servi Dei Iosephi Mariae Pignatelli, in gradu heroico, in casu et ad effectum, de quo agitur.*

Hoc Decretum publici iuris fieri et in acta sacrae rituum Congregationis referri mandavit VIII calendas apriles anno MCMXVII.

✠ A. CARD. VICO, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

III

URBIS ET ORBIS

DE COMMEMORATIONE OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTORUM

Quo universi Cleri Populique fidelis in Commemoratione omnium fidelium defunctorum par et consors ferveat pietas, atque coniuncta suffragia magis prosint animabus in Christo quiescentibus; itemque sacra Liturgia in Eucharistico sacrificio litando divinoque Officio persolvendo, uniformi ac solemni ritu in universa Ecclesia peragatur, Sanctissimus Dominus Noster Benedictus Papa XV, ex Sacrae Rituum Congregationis consulto, suprema auctoritate Sua, statuit ac decrevit: « Solemnem Commemorationem omnium fidelium defunctorum, ex Con« stitutione Apostolica *Incruentum Altaris*, die 10 augusti 1915 edita, « ampliori privilegio trium Missarum de Requie auctam, Festis solem« nioribus primariis ritus duplicis primae classis et Ecclesiae Univer« salis amodo esse aequiparandam, adeo ut omnia et singula Festa pro« pria locorum, Ecclesiarum, Ordinum seu Congregationum aliorumque « Institutorum particularium excludat, excepta tamen Dominica, quae « die secunda novembris occurrat; quo in casu eadem Commemoratio « cum suis privilegiis in diem immediate sequentem de more transfe« ratur. Sancivit insuper Sanctitas Sua, ut Kalendaria et Propria par« ticularia, nullo excepto, huic Decreto conformari debeant. Contrariis « non obstantibus quibuscumque, etiam speciali mentione dignis.

« Die 28 februarii 1917 ».

✠ A. CARD. VICO, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

IV

DUBIA

DE MISSIS IN COMMEMORATIONE OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTORUM

A Sacra Rituum Congregatione pro opportuna declaratione postulatum est: An ex tribus Missis de Requie in Commemoratione omnium fidelium defunctorum a Constitutione Apostolica diei 10 augusti 1915

permissis: I. Sacerdos unam vel duas tantum Missas celebrare queat, et II. in utroque casu quaenam Missae ex descriptis in decreto Sacrorum Rituum Congregationis *Urbis et Orbis* diei 11 augusti 1915 legendae sint, ac demum III. pro quibus eaedem applicandae?

Et Sacra Rituum Congregatio, exquisito specialis Commissionis suffragio, omnibus perpensis, ita rescribendum censuit:

Ad I. *Affirmative* ad utrumque.

Ad II. Prima Missa ex supradescriptis semper legenda est; altera erit secunda.

Ad III. In utroque casu una Missa ad intentionem celebrantis, in secundo tamen casu, altera ex duabus Missis pro omnibus fidelibus defunctis applicanda est.

Atque ita rescripsit et declaravit de mandato Sanctissimi, die 28 februarii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

V

DUBIA

DE OCCURRENTIA ET TRANSLATIONE QUORUNDAM FESTORUM

Sacrorum rituum Congregationi sequentia dubia expendenda et solvenda subiecta sunt; nimirum:

I. Inspectis rubricis Breviarii romani, nempe tam rubrica generali tit. IV *de Festorum occurrentia accidentali eorumque translatione,* n. 2, quam rubrica speciali *de die Octava Epiphaniae occurrente in Dominica;* atque inde exorto dubio, quaeritur:

Si Festum duplex primae classis, a die 7 ad 12 ianuarii inclusive occurrens, incidat in Dominicam, quid agendum?

II. Quando dies Octava communis occurrit eadem die cum aliquo Festo Domini ritus duplicis maioris, fit Officium de die Octava cum commemoratione Festi Domini, quaeritur:

Si memorata dies Octava in Dominicam incidat, Officium eritne de ipsa Dominica cum commemoratione diei Octavae et Festi Domini; aut potius reviviscit ius Festi Domini supra Officium Dominicale?

III. In Dioecesi *N.*, titulus ecclesiae particularis est Septem Dolorum Beatae Mariae Virginis feria sexta post Dominicam Passionis sub competente ritu duplici primae classis recolendus; et sequenti die aliud Festum duplex I aut II classis occurrit; quaeritur:

Quoties eiusmodi Festum Titulare Deiparae Virginis Perdolentis impediatur, Feria sexta assignata, ab alio Festo nobiliori, et Sabbato sequenti, ab alio Festo classico, quid faciendum?

Et Sacra rituum Congregatio, audito specialis commissionis suffragio, omnibus sedulo perpensis, triplici quaestioni ita respondendum censuit:

Ad I. Fiat officium de Festo duplici primae classis cum commemoratione Dominicae, iuxta praefatam rubricam generalem, tit. IV, n. 2.

Ad II. *Negative* ad primam partem; *affirmative* ad secundam.

Ad III. Festum Titulare Deiparae Perdolentis transferatur, cum ritu paschali, post Dominicam in Albis in proximiorem diem sequentem quae sit libera, iuxta Rubricas, tit. IV, n. 3.

Atque ita rescripsit, declaravit et servari mandavit.

Die 3 martii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Prafectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

VI

DECRETUM

CIRCA RUBRICAS BREVIARII

Per Decretum Sacrae rituum Congregationis *Urbis et Orbis* diei 28 februarii vertentis anni, de Commemoratione omnium fidelium defunctorum, Sanctissimus Dominus Noster Benedictus Papa XV, statuit ac sancivit ut eiusmodi Commemoratio excludat omnia et singula Festa propria locorum, ecclesiarum, ordinum seu congregationum, aliorumque institutorum. Hinc Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, cunctisque sedulo perpensis, sequentes variationes, a praefato Decreto deductas, in Rubricis Breviarii Romani faciendas esse censuit; easque in futuris ipsius Breviarii editionibus inseri atque ab omnibus servari mandavit.

In Rubricis Breviarii ad normam bullae « Divino afflatu ».

I

Tit. IV, num. 6

Commemoratio omnium fidelium defunctorum excludit tum Festa occurrentia, tum Festa transferenda cuiusvis ritus. Si tamen dies 2 novembris in Dominicam inciderit, Officium fit de Dominica cum Commemoratione Octavae omnium Sanctorum; et Commemoratio omnium fidelium defunctorum, iisdem cum iuribus, in diem 3, tamquam in sedem propriam, transfertur.

II

Tit. V, num. 4

Commemoratio omnium fidelium defunctorum excludit tum Festa occurrentia, tum Festa transferenda cuiusvis ritus.

III

Notanda in praecedentibus tabellis

Numerus 16 expungatur.

IV

Rubrica particularis in Proprio Sanctorum, die 2 novembris

Commemoratio omnium fidelium defunctorum excludit tum Festa occurrentia tum Festa transferenda cuiusvis ritus. Si tamen inciderit in Dominicam, iisdem cum iuribus, in sequenti Feria secunda celebratur, translato, vel penitus omisso, iuxta Rubricas, quolibet alio Festo.

Insuper ipsa Sacra Congregatio iisdem futuris Breviarii Romani editionibus sequentes etiam variationes adiicendas praescripsit.

V

Die 22 septembris ad Lectionem VI Officii S. Thomae de Villanova Ep. et Conf. omittantur postrema verba: « atque eius memoriam quar- « todecimo kalendas octobris celebrari mandavit ».

VI

Die 1 iulii, in Festo Pretiosissimi Sanguinis D. N. I. C., rubrica specialis in fine Officii *Sicubi*, etc. ita exprimatur: « Sicubi tamen hoc « Festum habeat II Vesperas integras, omnia dicuntur ut in I Vesperis, « sed, loco ultimi Psalmi, dicatur Ps. 147 *Lauda, Ierusalem, Dominum*, « nec non Versus et Antiphona ad Magnificat ut infra ».

Contrariis non obstantibus quibuscunque. Die 10 martii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA

AUGENTUR INDULGENTIAE TACTUI POENITENTIALIS VIRGAE ADNEXAE

Ssmus Dominus Noster Benedictus div. prov. Pp. XV, preces benigne excipiens infrascripti Cardinalis Maioris Poenitentiarii de favoribus spiritualibus augendis qui tactui virgae poenitentialis a Summis Pontificibus adnexi sunt, in audientia diei 2ae vertentis mensis martii, dignatus est concedere omnibus christifidelibus qui quolibet anni die, in basilicis Lateranensi, Vaticana et Liberiana, Minores Poenitentiarios adierint, seseque cum verae humilitatis et sincerae contritionis sensibus poenitentiali virga tangendos submiserint, centum dies indulgentiae semel in die lucrandae, qua ipsis liceat, si malint, pie functorum vita labes poenasque expiare.

Insuper eadem Sanctitas Sua benigne concedere dignata est Cardinali Poenitentiario Maiori perpetuam facultatem relaxandi in forma Ecclesiae consueta, omnibus christifidelibus, qui ex veteri et laudabili instituto, eundem Poenitentiarium Maiorem munere suo statutis diebus hebdomadae maioris in tribus Urbis Basilicis solemni ritu fungentem, pie reverenterque cum praedictis animi sensibus adierint eiusque poenitentiali virga tangendos pariter se submiserint, ter centum dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis; ea mente ut haec indulgentia etiam animabus, quae Deo in caritate coniunctae ex hoc mundo migraverint, per modum suffragii applicari possit et valeat.

Datum Romae, in Sacra Poenitentiaria, die 6 martii 1917.

GULIELMUS CARD. VAN ROSSUM, *Poen. Maior.*

L. ✠ S.

F. Borgongini Duca, *S. P. Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

FLORENTINA

IURIUM IN SEPULCRIS

Benedicto Papa XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno secundo, die 9 iunii 1916, RR. PP. DD. Seraphinus Many, Ponens, Ioannes Prior et Raphaël Chimenti, Auditores de turno, in causa Florentina. Iurium in sepulcris, *inter* Rev. Angelum Ciuffi, *repraesentatum per legitimum procuratorem Angelum d'Alessandri, advocatum, et* Confraternitatem S. Marci et SS̃mae Annuntiatae, *repraesentatam per legitimum procuratorem Vincentium Sacconi, advocatum, in gradu appellationis contra sententiam rotalem diei 26 februarii 1915, a dicto Rev. Angelo Ciuffi interpositae, sequentem tulerunt sententiam definitivam.*

Die 28 augusti 1871, Rev. Santi Binazzi, praepositus ecclesiae parochialis S. Felicis ab Ema, in dioecesi Florentina, et Sodalitas S. Marci et SS̃mae Annuntiatae, in hac ecclesia parochiali erecta, contractum societatis inierunt, ad construendum, in ipso coemeterio parochiali, distinctum sepulcrum, ad formam, ut dicitur, columbarii; cuius contractus praecipua lex erat ut parochus et sodalitas in dimidia parte tum expensas aedificationis solverent, tum lucra futurarum tumulationum perciperent. Mortuo Rev. Binazzi anno 1880, Rev. Angelus Ciuffi, eius successor, similes conventiones cum eadem sodalitate, annis 1882, 1889 et 1908 iniit, pro construendis aliis partibus seu sectionibus sepulcri. Hoc autem anno 1908, inter parochum et sodalitatem orta est gravis controversia, cum ille negaret sodalitati ullum ius competere ad participanda emolumenta tumulationum. Hanc controversiam Curia Florentina decreto suo diei 8 iunii 1912 diremit, quo praefatum ius sodalitati recognovit et confirmavit. A quo decreto cum appellasset parochus, causa, prius habita Commissione pontificia, in H. S. O. ventilata est. Tria autem concordata sunt dubia, scilicet:

« 1. An, quo titulo, quanam mensura, quibusque oneribus sodali-
« tas S. Marci et SS̃mae Annuntiatae, participare debeat de emolumentis
« funerariis veteris et novi coemeterii in casu.

« 2. Utrum sodalitati an parocho restituenda sint emolumenta in
« praeteritum percepta, necnon reficienda damna in casu.

« 3. A quo, quomodo, qua mensura, quibusque sub cautelis emo-« lumentorum administratio sit gerenda in casu ».

Porro, ad haec dubia in sententia rotali diei 26 februarii anni 1915, sic responsum est:

« Ad 1. *Affirmative,* seu sodalitatem S. Marci et SSmae Annuntiatae « participare debere de emolumentis veteris et novi coemeterii, in casu, « titulo conventionum inter ipsam et parochum S. Felicis ab Ema ini-« tarum, atque pari mensura tam in oneribus, expensis operarum et « manutentionis ordinariae ac extraordinariae communiter ferendis, « quam in proventibus inter sese dividendis.

« Ad 2. *Affirmative* ad primam partem, ***negative*** ad secundam, seu « sodalitati a parocho restituenda esse emolumenta in praeteritum per-« cepta, necnon reficienda esse damna, in casu.

« Ad 3. Emolumentorum administrationem gerendam esse iuxta « normas statutas in conventione diei 26 aprilis 1908 ».

Igitur ab hac sententia Rev. Parochus Angelus Ciuffi appellavit, et inde in H. S. O. solitum dubium concordatum est: *An sententia Rotalis diei 26 februarii 1915 confirmanda vel infirmanda sit in casu.*

Quod ad ius spectat. Fidem pactis seu contractibus servandam esse omnia iura clamant: « Quid enim, ait Ulpianus, in L. 1, *De Pactis,* II, 14, « tam congruum fidei humanae, quam ea quae inter eos placuerunt « servare? ». Unde inter eos qui contraxerunt, conventio instar legis est. Porro hic effectus, scilicet obligatio hinc inde orta non producitur a contractu, nisi hic sit validus. Ut autem contractus sit validus, plura requiruntur; ex quibus haec, quae ad praesentem speciem propius pertinent, scilicet: 1) Ut contractus fiat inter personas, physicas vel morales, quae ad contrahendum iure sint capaces. 2) Ut consensus, ex utraque parte, sit absolutus, et ab errore et metu immunis. 3) Ut si qua solemnitas a iure sub poena nullitatis contractus praescripta sit, accurate servetur; sic, si agatur de alienatione boni ecclesiastici immobilis, vel mobilis pretiosi, ad contractus validitatem requiritur, vi Pauli II Bulla *Ambitiosae,* beneplacitum apostolicum; modo tamen non agatur de bono immobili parvi valoris, seu, ut dicitur, de terrulis, ad quarum alienationem sufficit licentia Ordinarii. Quae omnia cum clara sint, et apud omnes incontroversa, ad factum properare possumus.

Factum quod attinet. Praecipuum praesentis controversiae quaesitum, hoc est: Utrum sodalitas S. Marci ius habeat participandi de emolumentis tumulationum quae factae fuerunt aut fiunt in distincto sepulcro quod

in coemeterio S. Felicis ab Ema erectum est. Sententia appellata praefatum ius sodalitati adiudicat, innixa super quatuor conventionibus inter ipsam sodalitatem et parochos S. Felicis initis; ex altera parte, has conventiones procurator Rev. parochi Angeli Ciuffi plane irritas esse contendit, et inde dictum ius sodalitatis respuit. Igitur de illarum conventionum valore inquirendum est.

Prima et praecipua conventio, unde initium et exemplum aliae sumunt, inita est, ut dictum est in facti specie, die 21 augusti anni 1871, inter parochum Binazzi et sodalitatem S. Marci. Principaliora huius conventionis capita referenda sunt, ut clarius finis eius et indoles appareant. « Essendochè il M. R. D. Santi Binazzi, Proposto della chiesa di « S. Felice a Ema in comune del Galluzzo, abbia recentemente ottenuto « tanto dalle Autorità Governative, che dal municipio suddetto, la facoltà « di costruire un sepolcreto a forma di colombario, da erigersi accanto « al cimitero addetto alla preindicata chiesa;

« Essendochè al seguito di tale concessione, il nominato sig. Propo- « sto Binazzi, riconoscendo la convenienza di costruire sollecitamente la « prima sezione di tale sepolcreto, all'oggetto di poter poi con gl'incassi « provenienti dalle tasse di tumulazione sulla sezione stessa (se pure, « saldate le spese occorse per detta prima sezione, non gli piacerà di « disporre in altro modo degli avanzi), condurre a termine una tale opera, « abbia invitato i rappresentanti della Ven. Compagnia di S. Marco e « della SSma Annunziata in S. Felice a Ema di concorrere con essa « alle spese previste e accessorie per tale costruzione;

« ... Il sig. Proposto Binazzi per interesse proprio e della chiesa « suddetta, ed i signori Filippo Barcali e D. Francesco Chelazzi (qui « sodalitatis nomine agebant), nell'interesse della suddetta Ven. Com- « pagnia, convengono e concordano di far costruire ed erigere a spese « comuni e così a perfetta metà fra loro la prima sezione del sepolcreto « che il sig. Proposto Binazzi è stato autorizzato come sopra a edificare.

« Il mantenimento e conservazione di detta prima sezione di sepol- « creto, non menochè dell'attuale camposanto a sterro sul quale il sepol- « creto stesso ricorre, saranno a carico per metà fra il parroco e la « Compagnia in conformità degli accordi stabiliti col municipio del « Galluzzo. Inoltre la stessa Compagnia pagherà annualmente al par- « roco di detta chiesa di S. Felice a Ema, la metà del canone che dal « perito sig. Mattias Facchini eletto di comune accordo dalle parti, « verrà assegnato al terreno da occuparsi per la costruzione dell'intero « sepolcreto e per l'ingrandimento dell'attuale camposanto a sterro dalla « parte di settentrione; qual metà di canone non potrà essere superiore

« all'interesse della metà del prezzo che il parroco potrebbe ricavare « dal terreno a rigorosa compra e vendita nelle attuali circostanze;

« Ultimati i lavori della suddetta sezione di sepolcreto, si procederà « alla liquidazione dei conti e si accerterà col concorso del Proposto e « dei tre suddetti fratelli lo ammontare preciso delle spese. A mano a « mano che si verificheranno incassi per tasse di tumulazione, si pro- « cederà alla graduale restituzione al parroco e alla Compagnia delle « somme rispettivamente anticipate, ed essendoci avanzo, questo, se le « parti non metteranno mano alla costruzione di una seconda sezione « di sepolcreto, dovrà essere diviso fra il Proposto di S. Felice a Ema « e la detta Compagnia, fermo restante l'obbligo del mantenimento di « che sopra in ogni caso;

« Le spese del presente atto... non che le occorrenti per gli atti « necessari alla costruzione dei lavori sopra contemplati, saranno sop- « portate per una metà dalla Ven. Compagnia e per l'altra dal Pro- « posto Binazzi ».

Agitur ergo de contractu societatis ad normas iuris inito; in quo scilicet utraque pars in commune confert pecuniam, ut inde partem lucri correspondentem capiat. Parochus, praeter pecuniam, confert etiam, in aliquo sensu, partem fundi parochialis; sed, ex sua parte, sodalitas annuum canonem huic fundi parti correspondentem solvit; ita ut, quantum fieri potest, et omnes expensae per dimidiam partem ab utroque socio sustineantur, et pariter omnia lucra in dimidia parte ab utroque percip antur. Nihil ergo iustius hac conventione; nihil iuri conformius. Et ita constanter observatum est ab anno 1871, in quo inita fuit haec societas, ad annum 1908, id est per triginta septem annos.

Hoc autem anno 1908, parochus, vim huius contractus eludere volens, praetendit illum invalidum esse ex defectu beneplaciti apostolici. Dixit enim non agi quidem de alienatione boni parochialis, sed de onere reali, bono parochiali imposito, quod locationi ad longum tempus aequivalebat; haec sunt verba procuratoris parochi, in *Restrictu* secundae propositionis: « Perchè ricorresse la nullità, non vi era biso- « gno che si trattasse di compra e vendita di immobili, nè di alienazione « di proprietà parrocchiale; bastava la imposizione di un puro e sem- « plice onere di locazione a lungo tempo. Il dire, come dissero i primi « giudici, che nel caso si trattava di società, non è rispondere all'argo- « mento. A buon conto, il parroco conferiva in società un fondo par- « rocchiale, perchè fosse a parte degli utili la confraternita e ciò equi- « valeva per lo meno ad una locazione a lungo tempo. È tutto qui il « capitale errore della sentenza ».

Verum quidem est primam sectionem sepulcri distincti, quam contrahentes in conventione anni 1871 principaliter intendebant, aedificatam fuisse super fundo parochiali, id est, super ipso coemeterio ecclesiae parochialis, ut patet ex ipso tenore conventionis: « Il mantenimento... « dell'*attuale camposanto a sterro sul quale il sepolcro stesso ricorre* »; quod ceteroquin pacificum est inter partes.

Sed ex hoc non sequitur necessarium fuisse beneplacitum apostolicum. Ex hac enim sepulcri distincti aedificatione, nec ulla pars coemeterii parochialis alienata est, nec huic coemeterio ullum novum onus impositum est; siquidem onus recipiendi corpora defunctorum tumulanda essentialiter ipsi coemeterio inhaeret, ita ut, constructo sepulcro distincto, locus solus tumulationis mutatus sit; antequam enim sepulcrum construeretur, corpora sepeliebantur subtus terram; constructo sepulcro, corpora iam sepeliuntur super terram, scilicet in cellulis ad hoc in columbario apte dispositis; unde patet quam falsa sit comparatio oneris coemeterio impositi cum locatione ad longum tempus. Unde etiam, quando alicuius coemeterii administratores partem quamdam huius loci sacri alicui concedunt, ut ibi sepulcrum sibi et suae familiae in perpetuum aedificet, non requiritur beneplacitum apostolicum, quia nempe nullum novum onus coemeterio imponitur; et haec est communis opinio doctorum, iuxta consuetudinem universalem. Ita Petra, *in Const. V Pauli II*, sect. 2, n. 17-18; De Luca, *De alienationibus*, disc. 22, n. 5-7; Giraldi, *Expositio Iuris Pontificii*, sect. 755, p. 563. Nec dicas concessionem sepulcri, alicui privato pro se suisque factam, valde differre a specie praesenti; quia ex illa concessione ille, in cuius favorem fit, nullos fructus percipit, dum, in nostro casu, sodalitas S. Marci pingues fructus percipiebat; ut ergo in participationem horum fructuum fundi parochialis posset admitti, requirebatur beneplacitum apostolicum, eodem modo quo pro locatione boni ecclesiastici ad longum tempus illud beneplacitum requiritur. - Nec, dicimus, hoc dicas; nam fructus, quos percipiebat sodalitas S. Marci, non proveniebant ex fundo parochiali, sed ex pecunia et opera, quas, pro parte sua, confraternitas vi contractus societatis contribuebat; unde etiam, vi eiusdem contractus, ad hos fructus strictum ius habebat; ex quo iterum patet quantum discrimen intercedat inter casum praesentem et locationem ad longum tempus.

Sed etiam dato (non concesso) beneplacitum apostolicum in casu fuisse necessarium, nulla inde contra valorem praedictae conventionis difficultas oritur; quia, cum haec conventio pacifice per triginta septem annos observata fuerit, ex hac longissimi temporis praescriptione et pacifica observantia descendit beneplaciti apostolici praesumptio, uti

notum est ex communi doctrina canonistarum; cfr. De Luca, *De alienationibus,* disc. 1, n. 83-93.

Nec dicatur hanc beneplaciti apostolici praesumptionem ex longissimi temporis observantia ortam, sublatam fuisse ab Urbano VIII, in bulla *Romanus Pontifex in sacra,* diei 7 iulii 1641 (*Bull. Rom.,* edit. Taurinen., t. XV, p. 122). - Verum quidem est Urbanum VIII, in dicta bulla, § 9, ibi: « Necnon reliqua omnia quotcumque », etc., dictam praesumptionem sustulisse, et solam centenariam observantiam praeservasse, in § 15, ibi: « Nec iterum tollere (intendimus) centenariam praescriptio- « nem », etc.; quod etiam pluries S. Rota iudicavit, v. g., inter *Recentiores,* dec. 412, n. 18, Parte IX, t. 2; dec. 219, n. 5, Parte X; dec. 268, n. 22, Parte XII. Sed haec Urbani constitutio non respicit contractus inter duas ecclesias, vel duo entia iuridica ecclesiis assimilata, quia in his casibus abest praesumptio usurpationis et malae fidei, cui dicta constitutio innititur. Quod etiam pluries decidit S. Rota, v. g. inter *Recentiores,* dec. 10, n. 12, Parte XIV; dec. 362, n. 5, Parte XVII; quo etiam in sensu, allegatis aliis S. Rotae decisionibus, bullam interpretatur De Luca, *De alienationibus,* disc. 1, n. 98; et disc. 2, n. 13. Unde, pro nostra conventione anni 1871, quae inita fuit inter ecclesiam parochialem et confraternitatem, remanet praesumptio beneplaciti apostolici ex observantia triginta saltem annorum orta.

Quod eo magis dicendum est, quod, in hac specie, agebatur de parva fundi ecclesiastici particula, pro qua alienanda, ad normam can. *Terrulas,* sufficiebat beneplacitum Ordinarii (ut infra dicetur occasione alterius conventionis anni 1882). Consensus enim Ordinarii multo facilius obtinetur et praesumitur, praesertim in nostro casu, cum coemeterium S. Felicis ab Ema civitati episcopali Florentinae vicinissimum sit, et ideo sepulcrum quasi sub oculis archiepiscopi aedificatum fuit. Dubium ergo nullum esse potest de valore conventionis die 21 augusti anni 1871 inter parochum Binazzi et Confraternitatem S. Marci initae (De ceteris difficultatibus contra valorem huius conventionis factis agetur infra).

Ad alias igitur conventiones inter Rev. parochum Ciuffi et eamdem confraternitatem initas veniendum est.

Secunda conventio inita est anno 1882. Hic agebatur de construenda secunda sepulcri sectione, primae quoad extensionem simillima, sed in fundo parochiali fructifero, nempe vitibus et olivis consito, aedificanda; unde requirebatur beneplacitum, non quidem S. Sedis, sed tantum Ordinarii, quia, uti censuit ipse archiepiscopus Florentinus, de parvo terrae tractu agebatur. Veniam ergo Ordinarii petivit Rev. parochus Ciuffi, suo et confraternitatis nomine, die 13 aprilis 1882: « Oggi la compra del

« terreno per la seconda sezione, la chiedono il parroco e la Venerabile « Compagnia di S. Marco e della SSma Annunziata, sostenendo come « hanno fatto fin qui, gli oneri, e lucrando insieme le entrate »; quam veniam concessit archiepiscopus, die 14 augusti 1882, confirmando conditiones a parocho enunciatas, scilicet de omnibus expensis et oneribus a parocho simul et confraternitate sustinendis et de lucris omnibus ab utraque parte percipiendis.

Hanc ergo alteram conventionem, anno 1882 initam, quae non erat nisi continuatio conventionis anni 1871, Rev. parochus Ciuffi, ab anno 1908, praetendit esse nullam, non iam ex defectu beneplaciti superioris ecclesiastici, sed quia ipse a confraternitate fuit deceptus. Ad quod intelligendum sciendum est in conventione anni 1871 insertam fuisse clausulam resolutivam favore parochi, his verbis in tenore conventionis supra relatis: « Se pure saldate le spese occorse per detta « prima sezione, non gli (al parroco) piacerà di disporre in altro modo « degli avanzi »: scilicet intendebat parochus, constructa prima sepulcri sectione, etiam alias sectiones, cum emolumentis ex tumulationibus proventuris, aedificare, *nisi tamen aliter de his emolumentis disponere ei placuisset*. Porro Rev. parochus Ciuffi, ad infirmandam vim conventionis anni 1882, dicit se, quando hanc iniit conventionem, ignorasse contractum anni 1871, et proinde hanc clausulam, et ideo deceptum fuisse a confraternitate, quae ipsi contractum anni 1871 confirmandum proposuit, non exhibito huius contractus instrumento. Haec ait procurator parochi Ciuffi: « La confraternita si guardò bene dal mostrargliela « (la convenzione del 1871), e ben se ne comprende la ragione. Era « proprio quello il momento decisivo in cui il nuovo parroco avrebbe « altrimenti potuto valersi della clausola resolutiva, se anche la con- « venzione Binazzi non fosse stata radicalmente nulla e avesse potuto « obbligare i successori. Conveniva dunque ad essa passar quel mo- « mento. Quando il Ciuffi si fosse compromesso, allora poteva mostrar- « glisi quel contratto! Dal che discende, che una volta che D. Ciuffi, per « la sua troppa buona fede, e quasi diremo semplicità, credè alla parola « dei Confratelli, senza aver sott'occhio la convenzione Binazzi, che « egli riteneva valida e per lui obbligatoria, e non accompagnata da « clausola resolutiva a suo favore, la lettera diretta alla Curia nel 1882 « e nel 1889, e la posteriore convenzione da lui firmata, non importava « ratifica della convenzione Binazzi. Non si ratifica ciò che non si « conosce ».

Verum haec omnia non valent ad infirmandam vim praedicatae conventionis.

Nam: 1) Parochus quidem dicit se a confraternitate fuisse deceptum; sed hoc non probat; sola enim assertio actoris non sufficit; eo magis quod deceptio et dolus non praesumuntur.

2) Dato, non concesso, quod parochus vere praedictam clausulam ignoraverit, haec ignorantia seu hic error dictam conventionem non irritat; non enim est substantialis; substantia enim conventionis est participatio utriusque contrahentis, per dimidiam partem, tum in expensis oneribusque, tum in lucris; porro hanc substantiam parochus certo voluit, in eamque consensit, cum ipse a Curia petierit, ut sibi et confraternitati hanc conventionem inire liceat; imo haec conventio iustissima erat, iam a parocho Binazzi pro prima sectione sepulcri inita, per undecim annos observata, et a Curia approbata.

3) Si parochus praefatam clausulam ignoravit, hunc errorem sibi imputare debet; quatenus enim bonorum parochialium administrator et custos, quando a confraternitate rogatus fuit ut conventionem cum praedecessore initam renovaret, de hac conventione inquirere debuit, eiusque instrumentum petere; quod igitur hoc non fecerit, eius culpa est.

4) Tandem notare est errorem qui non dedit causam contractui, contractum non irritare; porro talis fuit error, de quo parochus queritur; saltem parochus non demonstravit errorem, de quo agitur, sibi causam fuisse ut contraheret; imo errorem contractui causam non dedisse, urgens ratio demonstrat; scilicet quod parochus, anno 1908, quando nempe conventionem anni 1871, totumque eius tenorem, et supradictam clausulam, probe cognoscebat, dictam conventionem anni 1871, in omnibus et per omnia, expresse quoad quartam sepulcri sectionem renovaverit, ut mox dicetur.

Firma ergo stat conventio anni 1882, quae alteram sepulcri sectionem respicit; et idem omnino dicendum de conventione anni 1889, pro tertia sepulcri sectione; pro qua etiam ineunda facultates opportunas parochus, suo et confraternitatis nomine, a Curia postulavit, epistola diei 5 februarii anni 1889.

Quod attinet ad conventionem diei 26 aprilis anni 1908, procurator parochi dicit eam esse nullam, licet debite ab illo subscriptam, quia parochus eam non inivit nisi sub conditione quod scilicet consiliarius eius, Rev. Ricciardi, eam approbaret. Haec sunt verba procuratoris (*Restrictus pro altera propositione*, p. 31-32): « Quando si presentarono « i confratelli nel 1906 a chiedergli (al parroco) la firma della conven- « zione del 26 giugno che gli fu presentata in doppio originale, egli la « firmò, ma ritenne l'originale firmato, dicendo a costoro che lo avrebbe « consegnato soltanto se, dopo essersi consigliato, gli fosse stato detto che

« era da firmarsi; che perciò sotto questa condizione (se cioè, avesse « avuto parere favorevole) lo avrebbe consegnato nell'atto che gli fosse « consegnato l'altro originale firmato dai confratelli. Il Ciuffi ebbe parere « contrario, e fu consigliato a non scambiare l'atto coi confratelli, e ritenne « l'originale da lui firmato lasciando l'altro in mano ai confratelli. Infatti « la confraternita produsse in principio uno dei due originali dell'atto « non contenente la firma del Ciuffi. L'altro esemplare firmato dal Ciuffi « lo esibì, egli uomo di timorata coscienza, soltanto dopochè si era sol- « levata istanza incidentale per deferirgli il giuramento, sul fatto che egli « aveva firmato e tenuto presso di sè uno dei due originali dell'atto. « Egli non poteva nè voleva giurare il falso, e produsse l'atto ».

Verum hic consensus sub conditione, quem praetendit procurator parochi, non respicit conventionem diei 26 aprilis anni 1908, sed aliam conventionem diei 29 martii eiusdem anni, uti bene exponit Rev. Adelmus Zoli in declaratione iurata diei 3 decembris 1914 (quam videre est in fasciculo typis edito: *Documenti già esistenti in atti,* p. 5-6). Uti hic explicat, confratres, die 29 martii anni 1908, parocho quamdam conventionem relative ad coemeterium subscribendam exhibuerunt; cum a confratribus audisset hanc a sac. Ricciardi (tunc absente) esse approbatam, illi quidem parochus subscripsit, sed addidit se eam non producturam, donec rediret sacerdos Ricciardi. Qui cum rediisset, negavit se conventionem diei 29 martii approbasse, dixitque confratribus, referente dicto Adelmo Zoli: « Almeno aveste fatto un contratto che fosse la continua- « zione di quello che dite aver fatto col prevosto Binazzi..., allora sarebbe « stato meno male, ma fare un atto che butta fuori il parroco, e dire « che siete d'accordo con me, è una vera indegnità ». Unde confratres, die 26 aprilis, alium contractum, iam ab anno 1906 praeparatum, exhibuerunt, cui parochus et confratres subscripserunt, et etiam dictus Adelmus Zoli, uti testis instrumentarius. Hic contractus est vere, sicut petierat sac. Ricciardi, continuatio conventionis anni 1871, uti contrahentes in ipso initio contractus declarant, et ut patet ex toto conventionis tenore, in qua aequales omnino partes parocho et confraternitati, tum in expensis oneribusque, tum in lucris, assignatae sunt. Unde toto coelo differt a conventione diei 29 martii, quae nullam parochi rationem habebat « (che butta fuori il parroco) »; ergo consensus sub conditione, quem parochus se conventioni dedisse dicit, respicere quidem potest conventionem diei 29 martii, uti testatur sac. Adelmus Zoli, sed ad conventionem diei 26 aprilis, prorsus ab illa diversam, extendi nequit.

Quod si parochus, aut eius procurator instet, et dicat consensum conditionatum etiam ad conventionem diei 26 aprilis anni 1908 extendi,

huius assertionis in iudicio nulla ratio haberi potest, quia nullo argumento, nec scripto nec testimoniali, demonstratur. Etenim nulla clausula reservationis aut conditionis inserta est in contractu scripto, qui in terminis absolutis exaratus est, et ab utraque parte subscriptus; nihil ergo impediebat quin effectum suum statim parere posset; eius enim inscriptio in regestis publicis, vel traditio exemplaris (a parocho subscripti) in manus sodalitatis, non erant conditiones requisitae ad eius valorem. Quoad autem hoc exemplar (a parocho subscriptum) sodalitas statim non requisierit, hoc mirum videri non debet, tum quia hic contractus non erat nisi renovatio contractus anni 1871, notissimi, et per 37 annos observati, tum quia parochus, utpote et ipse ad confraternitatem S. Marci pertinens, quatenus « correctoris » munere fungens, plura eius documenta de facto custodiebat. Incumbit igitur parocho onus probandi contractus rite initi invaliditatem ob conditionem viva voce appositam. Ad hoc probandum nihil proponit nisi nudam ipsius assertionem, quae, utpote assertio partis in proprium favorem, nullum valorem habet. Interrogatus in discussione orali Rev. Ricciardi, de ratione huius reservationis seu conditionis a parocho appositae, respondit: « Voleva il « parroco deliberare se fosse (il contratto) vantaggioso per la parrocchia ». Verum haec assertio est maxime inverosimilis. Agebatur enim, ut dictum est, de contractu qui renovabat contractum anni 1871, notissimum et per 37 annos observatum, cuius proinde commoda et incommoda optime noverat; insuper hic ipse contractus diei 26 aprilis anni 1908 parocho non erat ignotus; ante enim duos annos, scilicet die 26 iunii anni 1906, « minuta » huius contractus praeparata fuerat (quae est in actis); a qua minuta contractus diei 26 aprilis anni 1908 adamussim (etiam cum « data » erronea) transcriptus est. Hanc ergo minutam parochus perlegere et scrutari potuit, ita ut die 26 aprilis anni 1908 ampliori deliberatione non eguerit.

Sic igitur solutis difficultatibus quae singulas annorum 1871, 1882, 1889 et 1908 conventiones respiciunt, remanent solvendae tres difficultates, quae ad omnes simul has conventiones referuntur.

1. Dicit procurator Rev. Ciuffi (in ultima Responsione seu Replicatione) parochos S. Felicis ab Ema, usque ab initio aedificationis novi sepulcri, scilicet ab anno 1871, intendisse et voluisse aedificare, non tantum unam vel alteram sectionem sepulcri, sed totum sepulcrum, uti patet ex ipso tenore contractus diei 21 augusti 1871, et ex ipsa indole operis, quod quatuor sectionibus constat, ideoque, cum portio fundi parochialis, pro toto sepulcro alienanda, terrulis non possit annumerari, non satis fuisse consensum Ordinarii, singulis vicibus impetratum, sed requisitum fuisse

beneplacitum apostolicum; alioquin contra legem fraus commissa fuisset; haec sunt verba procuratoris: « È chiaro che volersi contentare « dell'approvazione dell'Ordinario alla vendita di quella porzione di « terreno che volta per volta si riteneva necessaria, mentre si sapeva « e si doveva sapere che per l'opera intera quale era stata ideata e « concretata, detta approvazione non era sufficiente, significa voler com- « mettere una frode contro le disposizioni canoniche in materia ». Verum de hac fraude contra praeceptum bullae *Ambitiosae* commissa nullo modo constat. Parochus quidem hanc fraudem commisisset, si fundum parochialem per partes successivas ea intentione alienasset, ut necessitatem petendi beneplacitum apostolicum effugeret. Sed non ea fuit intentio parochi S. Felicis ab Ema. Alienavit quidem fundum parochialem per partes, sed quia revera non volebat, neque poterat totum sepulcrum simul aedificare; ad hoc enim nummi defuissent; non poterat enim alteram sectionem aedificare, nisi cum pecunia ex anteriori sectione proventura; unde legimus in contractu anni 1871: « Il sig. Proposto « Binazzi, riconoscendo la convenienza di costruire sollecitamente la « prima sezione di tale sepolcreto all'oggetto di poter poi *con gl'incassi « provenienti dalle tasse di tumulazione sulla sezione stessa* (se pure « saldate le spese occorse per detta prima sezione non gli piacerà di « disporre in altro modo degli avanzi), condurre a termine una tale « opera ». Ex quibus etiam verbis: « se pure saldate le spese », etc., patet propositum parochi aedificandi totum sepulcrum non fuisse adeo firmum, sed tantum fuisse hypotheticum, scilicet nisi aliter suaderent adiuncta. Et hoc verum est de omnibus sectionibus; unde etiam Rev. parochus Ciuffi, antequam novam sectionem aedificandam aggrederetur, expectabat donec sectio anterior quasi tota occupata fuisset, ne scilicet rem inutilem faceret, et etiam ut pecunia praesto esset ad continuandam fabricam. Itaque non nisi temerarie dici potest parochum S. Felicis sic fundum parochialem per partes alienasse, ut necessitatem beneplaciti apostolici effugeret. Ceterum haec difficultas non respicit contractum a. 1871, pro quo ineundo, ut dictum est, nullum requirebatur beneplacitum.

2. Dicit procurator parochi, pro conventionibus, de quibus agitur, requisitum fuisse beneplacitum, non tantum S. Sedis, sed etiam supremae auctoritatis civilis; quod demonstrare satagit ex concordato inter S. Sedem et Etruriam, diei 25 aprilis anni 1851. In articulo enim 14 huius concordati, sic statutum est: « Tanto in questo caso (vacanza dei bene- « fizi), quanto nell'altro (possesso dell'investito), contemplato nel prece- « dente articolo, non potrà devenirsi all'alienazione, locazione per lungo « tempo di detti beni ed alla loro sottoposizione ad oneri reali, senza

« il precedente consenso nei rispettivi casi tanto della S. Sede, quanto « del Governo ». Fatetur quidem procurator dictum concordatum a Potestate civili rescissum fuisse decreto diei 27 ianuarii 1860; sed nihilominus contendit illud adhuc esse obligatorium: « Ma questa abolizione che non « poteva decretarsi senza il consenso di ambedue le autorità (la civile e la « ecclesiastica) fu una sopraffazione del potere civile contro il potere « ecclesiastico, non fu approvata dalla S. Sede, e non può essere invo- « cata avanti ai tribunali ecclesiastici ... Il concordato rimaneva dunque « canonicamente valido ed obbligatorio anche sotto l'impero della legi- « slazione italiana nelle provincie toscane ». Cum ergo, relative ad dictas conventiones, nulla unquam intercesserit venia supremae potestatis civilis, sunt nulla nulliusque momenti. - Verum haec difficultas nihil est. In concordato enim praedicto anni 1851 cum Etruria, sicut in plerisque concordatis cum aliis nationibus initis, distingui debent concessiones ipsi Principi seu ipsi Potestati civili a S. Pontifice factae, et concessiones ipsi ecclesiae huius regionis, seu ipsis episcopis, clero et fidelibus factae. Quando ergo princeps, seu potestas civilis abrogat concordatum, concessiones ipsi ecclesiae factae per se non cessant, quia hae concessiones non sunt factae principi, et idem princeps his non potest renunciare; sed concessiones ipsi principi seu potestati civili factae, cessant, quia de facto princeps iis renunciat. Sic in concordato anni 1818 cum Rege utriusque Siciliae, principi concessa fuerat, art. 27, facultas nominandi idoneos clericos ad sedes episcopales vacantes; cum autem anno 1861, potestas civilis italica concordatum illud abrogaverit, eo ipso cessavit in principe potestas illa ad sedes episcopales nominandi; quod omnes agnoscunt, ait Emus Gennari, *Consultazioni canoniche,* consult. 1, n. 8, (edit. 1904). Ita etiam in concordato anni 1801 cum Gallia, idem ius nominandi ad sedes episcopales primo consuli reipublicae eiusque successoribus concessa fuerat; cum autem potestas civilis, in infausta lege sic dicta *Loi de séparation,* anni 1905 (art. 44, n. 1), concordatum illud abrogaverit, eo ipso cessavit illud ius nominandi ad episcopatum, uti dicunt omnes et uti fert quotidianus usus. Idem ergo dicendum de concordato anni 1851 cum Etruria; ius quidem permittendi alienationem bonorum ecclesiasticorum principi concessum fuerat (art. 14); sed cum potestas civilis hoc concordatum, anno 1860, abrogaverit, eo ipso renunciavit iuribus seu privilegiis in hoc concordato sibi ipsi concessis, ideoque dicto iuri alienationes bonorum ecclesiasticorum permittendi, quod proinde cessavit.

3. Dicit procurator Rev. parochi Ciuffi omnes praedictas conventiones inter parochos S. Felicis ab Ema et confraternitatem S. Marci

irritas esse, quia haec confraternitas non est persona iuridica ad contrahendum apta; suppressa enim fuit anno 1782, ab utraque potestate civili et canonica, nec unquam fuit canonice restituta. - Verum, haec pariter difficultas nullo negotio solvitur. Suppressa quidem fuit dicta confraternitas anno 1782, sed (quin dicamus de restitutione civili) canonice restituta fuit decreto archiepiscopali diei 19 aprilis anni 1793. Vi huius decreti, quod est in actis, archiepiscopus expresse et formaliter approbat quaedam capitula nova, primitivis capitulis sodalitatis S. Marci adiuncta; ergo, saltem implicite, ipsam sodalitatem approbat, aut, quod ad idem redit, canonice recognoscit; approbatio enim statutorum concipi nequit sine canonica recognitione sodalitatis. Unde hoc decretum diei 19 aprilis 1793, tamquam decretum quo canonice restituta fuit sodalitas, memorat hodiernus Emus archiepiscopus in decreto, diei 8 iunii 1912, quo praesentem controversiam diremit. Hoc etiam decretum anni 1793, tamquam canonice restituens sodalitatem, recognoscit Rev. parochus Ciuffi, in sua declaratione diei 24 novembris 1913. Dicit quidem procurator Rev. parochi confraternitatem restitutam fuisse, non uti confraternitatem, sed ut « piam unionem » fidelium, et tantum ad duos fines determinatos, scilicet ad associandum SSmum Viaticum, et ad deducenda defunctorum corpora ad sepulturam, et cum omni dependentia a parocho. Sed, praeterquamquod haec assertio non est demonstrata, capacitas iuridica ad contrahendum, in aliqua persona morali, non pendet a nomine quo vocatur, nec ad finem ad quem approbatur, nec a maiori vel minori dependentia a parocho, sed ab approbatione episcopali. De facto hanc approbationem de novo recepit, anno 1793, confraternitas S. Marci, et ab hoc tempore, omnia iura hinc promanantia exercuit et exercet, praesertim contrahendi, etiam cum parochis S. Felicis ab Ema, non excepto Rev. hodierno parocho.

Quae cum ita sint, patet iudices prioris instantiae ad primum dubium iuste et apte respondisse: « *Affirmative,* seu sodalitatem S. Marci et « SSmae Annuntiatae participare debere de emolumentis veteris et novi « coemeterii in casu, titulo conventionum inter ipsam et parochum S. Fe- « licis ab Ema initarum, atque pari mensura tam in oneribus, expensis « operarum et manutentionis ordinariae ac extraordinariae communiter « ferendis, quam in proventibus inter sese dividendis ». Hinc etiam sequebatur responsio ad secundum dubium scilicet: « Sodalitati a parocho « restituenda esse emolumenta in praeteritum percepta, necnon refi- « cienda esse damna in casu ». Tandem, cum emolumentorum administratio in conventione diei 26 aprilis anni 1908, recte sit ordinata, et haec conventio, iuxta supradicta, valida sit, recte etiam primi iudices ad ter-

tium dubium responderunt: « Emolumentorum administrationem geren-« dam esse iuxta normas statutas in conventione diei 26 aprilis 1908 ».

His ergo omnibus consideratis et bene perspectis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores, pro Tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes, decernimus, declaramus et definitive sententiamus: *Confirmandam esse sententiam Rotalem diei 26 februarii anni 1915,* ad propositum dubium respondentes: *Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.*

Quod attinet ad expensas, confirmamus etiam dictam sententiam Rotalem, ita ut Rev. parochus Angelus Ciuffi solvere debeat omnes expensas iudiciales utriusque instantiae, et insuper, pro hac secunda instantia, expensas et honoraria advocati alterius partis.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad norman SS. Canonum et praesertim cap. 3, sess. XXV, *De reform.*, Concilii Tridentini, iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis opportuna et efficacia pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 9 iunii 1916.

Seraphinus Many, *Ponens.*
Ioannes Prior.
Raphaël Chimenti.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria, 30 iunii 1916.
Sac. T. Tani, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì 27 febbraio 1917, nel Palazzo Apostolico Vaticano, si è tenuta la Congregazione particolare dei Sacri Riti, nella quale gli Emi e Rmi Signori Cardinali ed i Rmi Prelati Officiali componenti la medesima, hanno discusso e dato il loro voto sopra le seguenti materie:

I. Intorno alla validità ed al rilievo del Processo Apostolico construito in Roma sopra la fama di santità della vita, delle virtù e dei miracoli in genere della Ven. Serva di Dio Paola Frassinetti, fondatrice della Congregazione delle Suore di Santa Dorotea.

II. Intorno al culto, in ossequio ai Decreti di Urbano VIII, non mai prestato alla Ven. Serva di Dio Maria Bernardetta Soubirous, delle Suore della Carità ed Istituzione cristiana di Nevers.

III. E parimenti intorno al culto, in ossequio ai Decreti di Urbano VIII, non mai prestato al Servo di Dio Giuseppe Maria da Palermo, Novizio Cappuccino.

Martedì 13 marzo 1917, nel Palazzo Apostolico Vaticano, dinanzi alla augusta presenza del Santo Padre, si è tenuta la Congregazione generale dei Sacri Riti, nella quale gli Emi e Rmi Signori Cardinali, i Rmi Prelati ed i Consultori teologi che la compongono, hanno discusso dapprima sul dubbio detto del *Tuto* per la solenne Beatificazione della Ven. Anna di S. Bartolomeo, monaca professa delle Carmelitane Scalze di Anversa: indi sul dubbio intorno all'eroismo delle virtù esercitate da Ven. Giuseppe Maria Pignatelli, sacerdote professo della Compagnia di Gesù.

S. PENITENZIERIA APOSTOLICA

NOMINE

Con Biglietto dell'Emo sig. Cardinale Penitenziere Maggiore, il Santo Padre si è degnato di nominare:

24 febbraio 1917. Mons. Giuseppe Palica, *Canonista della Penitenzieria Apostolica.*

» » » Il Rev. Francesco Borgongini Duca, *Segretario della Penitenzieria Apostolica.*

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

13 marzo 1917. L'Emo sig. cardinale Donato Sbarretti, *Protettore della Venerabile Arciconfraternita della Natività di Nostro Signore Gesù Cristo, detta degli Agonizzanti.*

21 » » L'Emo sig. cardinale Tommaso Boggiani, *Protettore delle Terziarie Domenicane dell'Annunziata di Spagna.*

» » » Mons. Bernardo Colombo, Reggente della S. Penitenzieria, e il Revmo P. Leonardo Lehu, vicario generale dei Frati Predicatori, *Consultori della Suprema S. Congregazione del Santo Offizio.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistente al Soglio Pontificio:

15 febbraio 1917. Mons. Giuseppe Emanuele Cayzedo, arcivescovo di Medellin.

Protonotari apostolici ad instar participantium:

23 febbraio 1917. Mons. Luigi Angelillo, dell'archidiocesi di Napoli.

2 marzo » Mons. Giuseppe Canal y Lagares, della diocesi di Cadice.

Prelati Domestici di S. S.:

7 marzo 1917. Mons. Emilio Román Torìo, della diocesi di Pamplona.

9 » » Mons. Carmelo Patané, della diocesi di Acireale.

ONORIFICENZE

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Commenda dell'Ordine Piano con Placca:

1 marzo 1917. Al sig. capitano conte Zaccaria du Réau, comandante del reggimento degli Zuavi Pontifici.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

24 febbraio 1917. Al sig. barone Giovanni von Reitzenstein, ciambellano della corte di Baviera.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

28 febbraio 1917. Al sig. Carlo Leggieri, economo della commissione delle cucine ecomomiche del Circolo di S. Pietro.

La Gran Croce dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

27 febbraio 1917. Al sig. Vincenzo Gimeno y Rodriguez Jaen, figlio del Ministro degli Affari Esteri della Spagna.

1 marzo » Al sig. conte Federico de Galen, della diocesi di Münster.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

16 febbraio 1917. Al sig. prof. Carlo Pellagatti Ricci, della diocesi di Adria.

NECROLOGIO

1 febbraio 1917. Mons. Giuseppe Raimondo Ibarra y Gonzalez, arcivescovo di Puebla de los Angeles (Messico).

2 » » Mons. Augusto Coqset, della Congregazione della Missione, vescovo tit. di Cardica, vicario apostolico del Ce-Li meridio-occidentale.

1 marzo » Mons. Raimondo Angelo Sara, vescovo di La Serena nel Chilì.

11 » » Mons. Bartolomeo Mirra, arcivescovo-vescovo di Poggio Mirteto.

12 » » Mons. Giuseppe Ceppetelli, Patriarca di Costantinopoli, Vicegerente di Roma.